

309099

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VCL. 4. చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ జూలై 26 వ తేది మంగళవారము
సంపుటము. ౪. } శిం గ శ నా మ సం వత్స రా మా థ మా స శ స్త మి. 2 } No. 74
సంచిక ౭౪

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము సిద్ధపథము.
చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పల మాన్యును. పార్శ్వపు నొప్పల
బారదోలును. వాయువు పొట్ల పోగొట్టును.
సువాసన గలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది.
అమృతాంజనముడిపో. బొంబాయి ఆండ్ వ(రా

సునియర్ లివర్ జ్యాయలు వాచ్
గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ డియార్మం డాయిమిడ
మాకం పెని పేరు ఎట్టనిసిరాతో
మృగంపబడియుండును. ఇది మాచు
ట కందమై తలబీగమును, డబ్బు
ప్రూఫ్ అను గ్లాసు దోచును గలిగి
మొదలుపనులకు తగియుండును. పే
ట్రైమూలీ భాగమున గ్యారంటీచీటి
అతికించియుండును. సీమనండి మా
తై తయారుచేయబడినది. కాన నెరసి
యొద్దకు జిక్కుదు. ఒక్కొక్కరుకు తీయవలసిన తీలంపుతో
తక్కువవెల నుంచితిమి. చాలకాలము పరిచేయనట్టి స్వేచ్ఛ
ధరగల గడిగూగ మిది యొకటికే మాచు యువధంబును చెలి
యును. ఇదివరక నేక గడిగూరములు ఖర్చుయొగ్యతా
పత్రముల నందియున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా
పట్టణమున నగేరులు కొని సంతసించినన, నెరుమాటలెందుమ?
సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, హాట్టవాక్సు నెం 161 మద్రాస్.

తామర తైలము.

వెల బ్యా 1-8 0-4-0

మా తామర తైలము

ఒక్కడబ్బాను నాలుగు

అడాలకుకొనినాలుగైదు

నారులు రాచిన యెడల

తామర నిర్మూలమును

నయము కాని యెడల

మీ నాలు అడాల తిరిగి

తిరిగొని వచ్చుక.

దీనిని గాచిన మంటయుండదు. చర్మము కల వెక్కిడు.

డబ్బీ 1-కి వెల 0-4-0 12-కి రూ 2-10-0

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి పీథి, మదరాసు.

రాణీసంయుక్త గ్రంథకర్తచే తెనిగింపబడిన

పురుషార్థప్రకాశము.

ఇంగ్లండుయొక్క తాత్కాలికశిక్షినిబట్టి చేతను
దంతట నుల్లేరువిధానం బగు శిక్షాపద్ధతి వ్యాపింప
వలెనను నాదేశము మనస్సునదికొని 'స్పెస్సర్' అను
శాస్త్రజ్ఞుడు (ఎన్యుకేపెడ్రా అను గ్రంథము నెట్లు
రచించెనో అట్లే ప్రస్తుతకాలపు హిందూదేశపు
శిక్షిని బట్టి మనదేశముచెల్లవలె నుత్తమబగు శిక్షా
పద్ధతి వ్యాపింపవలెనను నభిలాషతోడ విశుద్ధానంద
నిత్యానందు లీ గ్రంథమును రచించి యున్నారు.
విద్యయం దభిమానముగల ప్రతి యాంధ్రశ్రీతి, ప్రతి
యాంధ్రపురషుడు ఈ గ్రంథమును దప్పక చదివితీర
వలయును. ప్రయుమరీ పాఠశాలల యుపాధ్యాయుల
కిది మిక్కిలి యుపయోగకరము. మరలను సంఘ
సంస్కరణయం దభిలాషగల వారల కిది చింతా
మణియే యన నొప్పు. 450 పుటల పుస్తకము.
జూలై 15 వ తేది లోగా వ్రాయువానికి ఖర్చులు
గాక రు. 1 కును, తరువాత వ్రాయువానికి రు. 1-4
కును పంపబడును. కలయువానికి వ్రాయవలయును.

ఆర్. యమ్. వి. జానకిరావు.

హస్త, పాత గుంటూరు.

గుంటూరు.

(800)

శ్రీ ఆంధ్ర వచన మహాభాగవతము

అనంద గ్రంథమాల ద్వితీయకుసుమము

సంగ్రహమునందు వ్యాసప్రసాదమైన శ్రీభాగవతమును
తేటగా నీటుగులుకు వ్రేలిరి పురుషులను చేర్చి ముద్రించుచు
న్నాము. ఇందు శ్రీధర్మము, తిలకము, అనెడి అనేక వ్యాఖ్యల
యందుఁ గల విశేషాంశములను జేర్చించి యున్నారము. ఈ
గ్రంథమును చిన్నపైజాన మేలైన కాగితములపై నచిచ్చిత్రించి
కాలికొబయిండు చేయించియున్నారము.

1-వ	సంపుటము ప్రథమ, ద్వితీయస్కంధములు	1-0-0
2-వ	" తృతీయ, చతుశ్చస్కంధములు	1-4-0
3-వ	" చతుర్థ, పంచమస్కంధములు	1-4-0
4-వ	" షష్ఠ, సప్తమస్కంధములు	1-4-0
5-వ	" అష్ట, నవమస్కంధములు	1-0-0
6-వ	" దశమస్కంధము ప్రథమభాగము	1-4-0
7-వ	" ద్వితీయభాగం-సంపూర్ణం	1-4-0
8-వ	" ఏకాదశ ద్వాదశస్కంధములు త్వష్టా వేలం వడును. ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అందు కో,	

(285)

అనంద ప్రస్, మద్రాసు

ప్రాథమిక రామమూర్తి నాయుడు

గారి ప్రోగ్రాము.

748

:-:-:-:-:-

దినములు.

రాజోలు	26-6-17 to 28-7-17	8
అరులాపురం	29-7-17 to 1-7-17	2

(ఈ గ్రామములకు వర్ష యిబ్బంతివేత, ఆయాతారీఖులకు
రాకపోయినా ఆచ్చటచ్చట మా యెడెట్లు తెలియజేయు
నోటిసుల ప్రకారము జరుపబడును వాటిని చూచి తెలుసుకో
వలయును.)

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయావధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.

1/4 పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్ధనకు మంచిమందు.

1/4 పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వరుగ

ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు

బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay. I.

ఇది రాగివలన తయారు కాబడలేదని బహుశ్రద్ధగల

సమస్థలకు 100-0 రులు యెనాం

గుణమిహ్యవియతల మీరు చెల్లించిన సామ్మ

తిరిగి యిచ్చివేసెదము.

విజయపు

(సమస్థకు మొదల మందు)

విజయపు

తామ్రమైనము

అన్ని చర్మరోగములకు, పుచ్చలకు, పొడవకు సిద్ధపాదము.
ఇది శ్రీకృష్ణాపురం శర్మచెట్టిగారి (జూలై 18వ తేది,
నిడదవోలు) వద్ద రా కొందిను గొప్పచారు పరిశీలించి మాకు
ధన సహాయము చేయుటచే మృద్ధులైన గారికిని ఇది
యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల నయినను అతిమూలము కయినను
శీర్షించిన సుఖివ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రామ
చాణముకలె భాడించి యావనవలెతులగా జేయును.

1 కకం 100 మాత్రలు 10-0-0

2 కకం 100 మాత్రలు 4-0-0

సకము బుడ్లున్న ఇవ్వబడును.

యస్ వి. యస్. రాజు అందు సన్

(778) లక్ష్మీనరసాపురం అనంతరీక్ష, గోవానది జిల్లా.

అనితైన చాయలు - లక్ష్మీ శేడ్ (బెర్లిన్)

జెన్ జో - పర్వత (బెర్లిన్)

కాంగోరెడ్ (బేయర్)

టిన్న 1-కి బేస్సులు 8 గలవి.

పర్వత 4 (B. N.) కి సెనాచాయ

టిన్న 1-కి అవున్నులు 20 గలవి.

దొయకు వైవిలాసము:-

సాలే మహమ్మద్ హాజీ, యిల్హీం కంపెని,

791

నెం 248, 249 ఎస్.పి.సేడ్, మద్రాసు.

హిందూ దేశసంక్షేప సేనాపట్టము సమస్యించి
హిందూ సైనికుల విమయము చేయబడిన

నిబంధనలు

ఈ సం॥ ౧౯౧౭ జూలై 28 వ తారీఖున సామ్రాజ్య
శాసన సభలో జారీకాచిన హిందూ దేశసంక్షేప సైన్యచట్ట
ము సమస్యించి ఇట్లు సైన్యదేశ సంక్షేప సైన్యము స్థాపించు
టకు నిశ్చయపడినది. ఈ చట్టము సమస్యించి ఏర్పాటుపడు
సైన్యదేశసంక్షేప సైన్యము లెందులకైయున్నది. అందు,

- (1) హిందూ దేశసంక్షేప సైన్యములో చేరు
టకు పనికిరాని వైద్యము కలిగి.
- (2) యూరోపియన్లు కాని సైన్యదేశసంక్షేప సైన్యము
లో చేరుటకు పనికిరానిది.

ఇందు లెక్కచేయబడు సైన్యదేశసంక్షేప సైన్యము
ము సైన్యదేశ సంక్షేప సైన్యములో చేరుటకు సంక్షేప
సైన్యము ప్రస్తుతము కర్మచేయబడుచున్నది. అంతేమీ ప్రభు
త్వమునకు లోబడిన హిందువులకును మనము ముఖ్యముగా
సైన్యదేశసంక్షేప సైన్యమును గూర్చి ముఖ్య
ముగా నాలోచింపవలసిన యంశము గలదు.

(2) వైన చెప్పిన హిందూ దేశ సంక్షేప సైన్యచట్టము
సమస్యించి సహేతుకముగా కారణములవలన తీసుకొని
గొని సాధారణముగా మనదేశములో ప్రస్తుతమున్న యూరో
పియన్ లందరు విధిగా నిబంధనలు విధి నీ సైన్యములో
చేరవలెను. యూరోపియన్లు గాని సైన్యదేశసంక్షేప విమయము
ఈ చట్టముయొక్క పరిధిలోకి రావలసివచ్చినట్లయితే యూరో
పియన్లు చేయబడినవి. అంతేమీ మొదటిసారిగా యేమనిన: "సా
మ్రాజ్య శాసనసభవారును తదగ్రాసనాధిపతి యగు మనరాజ
ప్రతినిధియు ఇండియా రాజ్యములో ప్రయోగించిన పద్ధతుల నను
సరించి హిందూ దేశసంక్షేప సైన్యములో నయినను ఈ ఆర్డర్
జారీచేయబడినతారీఖు మొదలుకొని ఆంధ్రప్రదేశ్ సమస్యలో గాఢ
సం॥ ౧౯౧౭ జూలై 28 వ తారీఖున జారీచేయబడిన నిబంధనల
కు లోబడి యూరోపియన్లుగాని సైన్యదేశసంక్షేప సైన్యమునను
సేర్చుగా తమయొద్దమున్న సైన్యములో చేరవలెను. ఇట్లు సైన్యదేశసంక్షేప
సంక్షేప సైన్యములో చేరుటకు సేనాపట్టమును ఈ క్రిందవ్రాసిన విధ
ముగా నిబంధన లేర్పాటుచేయబడినది.

(అ) సర్వసాధారణముగా సేనాపట్టము కం
గిరింపబడిన జాతులవారు ఈ సేనాపట్టము దరఖాస్తులు
పంపగూడదు.

(క) దరఖాస్తుదారుడు దొంగతనములు బంధిపోయి నై
జన్యత్రిగాగల తెగలలో చేరినవాడుగాని కారాగృహవాసము
కు గాని ద్వీపాంతరవాసముకు గాని బలయినవాడుగా గా
ని 1895 సం॥ ౧౨వ జూలై 28 వ తారీఖున జారీచేయబడిన క్రిమినల్ ప్రొసీజరు
కోడ్కునుబట్టి నిబంధనల ననుసరించి ఉత్తమ పాత్రుడయి తరు
వాతి నష్టముకు పాత్రుడు కాదని తీర్మానింపబడక గాని,
సేనాపట్టమును గావించుటకు యుద్ధకాండగాని యుద్ధమునకు
నిష్ఠింప బడినవాడును ఈ సైన్యదేశసంక్షేప సైన్యములో చేరుట కనర్హుడు.

(గ) దరఖాస్తుదారుడు నీచస్వత్వమున జీవించు జాతి
వాడుగా నుండగూడదు.

(జ) దరఖాస్తుదారుడు మంచినద్రవ్యము గల ఉచితప్ర
వృత్తుడయి యుండవలెను.

(ఛ) దరఖాస్తుదారుడు 18 సం॥ రమ్ము వయసుగలిగి
30 సం॥ వయసును మించినవాడుగా నుండవలెను.

(ల) దరఖాస్తుదారుడు హిందూ దేశసంక్షేప సైన్యములో చేరు
టకు పనికిరాని వైద్యము కలిగి 15 అంగుల నాలు
గంగుళముల పొడవునకు తక్కువ కాకుండు 32 అంగుళము
లకు తక్కువకాని ఛాతీకిలతయొ గలిగియుండవలెను.

వైన (అ) అను నిబంధనలో సర్వసాధారణముగా
అని చెప్పబడిన మాటలబట్టి న్యాయవాదులు ఆస్తిమంతులు
న్యాయవాదులు విద్యార్థులు గౌరవమున యితరవృత్తుల
వలన జీవిం చు నారు మొదలగువారి కు టుం బ
ములయందలి యువకులు దరఖాస్తు లంప గూడ
దని కాని అట్టివారు చేర్చుకొనబడవలె గాని యంతమాత్రము
తలచగూడదు. ఇట్టి కుట్రములనుండి ప్రస్తుతము హిం
దూ దేశ సైన్యములో సాధారణముగా సంతకా సైనికులుగా
చేరుటలేదు.

ఈ చట్టముయొక్క 12-వ సెక్షన్ లో నిశ్చయించబడిన
నిబంధనల ననుసరించి చేరవలెనను హిందువులందరు తమ

తమ దరఖాస్తులను మద్రాసువాస్తవ్యుల యొనయెడల పోలీసు
కమిషనరుకును అట్లుగాక ఇతర గ్రామ వాస్తవ్యుల యొన
యెడల తమతమ జిల్లా కలెక్టరుకును దరఖాస్తు లావుకొనవలెను.
ఈ దరఖాస్తులు ఇందు విమయము అయ్యేవలెనని దర
ఖాస్తు ఫారములమీద నమోదుచేసి పంపవలెను. ఈ అయ్య
దరఖాస్తు ఫారములు మద్రాసు నగరమునలి పోలీసుకమిష
నరుకుగాని తమతమ జిల్లా కలెక్టరుకుగాని మద్రాసునందున్న
హిందూ దేశ సంక్షేప సైన్యపు క్రికటాటు మెంటు క్రెకటరీలకు
గాని వ్రాసి తెప్పించుకొనవలెను.

ఈ రాజధానినుండి ఈ సంక్షేప సైన్యములో చేరు
టకు వెయ్యియందల నిర్దేశించిన దరఖాస్తులు పంపినతరువాత గాని
ఈ సైనికాదర్శ మేర్పాటు చేయబడి మద్రాసునగరమున
నాటికి సైనికకలెక్టర్ కి ఈ సేనాపట్టము దగిన ఏర్పాటులు చేయ
బడవు.

3. దరఖాస్తుదారులు తాము దరఖాస్తుల నంపినతరు
వాత నడుగబోవు చప్పుగురించి ఈ సం॥ ము మార్చి 27 వ
తారీఖున జారీ కాబడిన నిబంధనలలో 10వ నిబంధనను విస్మ
వ్రముగా నీ క్రింద వివరించుచున్నాము.

(1) దరఖాస్తుదారుడు తన దరఖాస్తును పంపిన తరు
వాత యందు విమయము నియమింపబడిన సైనికోద్యోగి
సామ్యమునంత త్వరలో హాజరు కావలసిన దని నోటీసును
పంపి ఆతడు హాజరయితరవాత సైన్యకాన్త్ర పండితులచే
నాటికి సేనాపట్టము విమయమును గూర్చి పరిశీలన చేయబడు
తేర్పాటు చేయబడి సైనికీత సేర్చుకొనబడు హాజరు కా
వలెనని సమయమును గూర్చియు ఫలమును గూర్చియు చెప్ప
బడును.

అట్లు దరఖాస్తు లంగీకరింపబడినవారి విమయము
తమ దరఖాస్తు లంగీకరింపబడలేదని వెంటనే వారి కు తరము
లు వ్రాయబడును.

(2) దరఖాస్తుదారుడు తన తరగతాధ్యక్షుని విమయము
తగినవాడని సైన్యకాన్త్రజ్ఞులచే గణించబడిన పిమ్మట కొంద
నెంబరు ఫారము 1 వ సెక్షన్ లో చెప్పబడిన విధముగా
కొన్ని ప్రశ్న లకుగవలెను. ఆ ప్రశ్న లకు సరియైన సమా
ధానములు చెప్పిన పిమ్మట ఆ ప్రశ్నలు గల కాగితము క్రింద
అందు వ్రాయబడిన నిబంధనలకు తన సంపూర్ణాంగీకారమును
సూచించుచు దస్కరు చేయింపబడును.

(3) ఇట్లు సేనాపట్టము చేర్చుకొని సైనికోద్యోగి తా నడి
గిన ప్రశ్నలకు దరఖాస్తుదారుడు సరియైన జవాబులు నిచ్చె
దని యెంచినప్పుడు దరఖాస్తుదారుడు సేనానిబంధనలకు
అంగీకరించెదనని సమ్మతమును సర్టిఫికేటు వ్రాసగును. అట్టి
సర్టిఫికేటు పొందిన యువకు డెల్ల సంక్షేప సేనాపట్టము
కన్సర్వేషన్ లో యుండును.

(4) ఇట్లు ఈ నిబంధనల ననుసరించి దరఖాస్తుదారుడు
సంక్షేప సేనాపట్టము చేర్చుకొనబడు దొరతనమువారు నియమించిన
సైనికోద్యోగిమాత్రమే అన్తరంగి యుండును.

తరువాత ఈ విమయములు జారీచేయబడిన నిబంధన
లలో 11 వ నిబంధన మొదలుకొని 14 వ నిబంధనవరకు
కొంచెము చెప్పవలసియున్నది. ఈ సేనాపట్టము చేర్చుకొనబడుట
కంగీకరింపబడిన ప్రతి దరఖాస్తుదారుడును ఒక మేజిస్ట్రేటు
యెదుట గాని సైనికోద్యోగి యెదుటగాని తాను సమ్మతముగా
ప్రవర్తించుననియు దొరతనమువారికి కృతజ్ఞుడనయి యుండునని
యు రాజభక్తి విశ్వాసములు గలియుండుననియు తాను తన
సంతతివారును ప్రభుభక్తి విశ్వాసములతో నుండుననియు
న్యాయముగా మిక్కిలి సమ్మతముతో తనకు నియమింపబడిన
పనిని నెఱవేర్చుననియు సైన్యదేశసంక్షేప సైన్యములో చేరి
సమద్రవ్యమున గాని భూమిమీదగాని హిందూ దేశములో
నెక్కడను పొమ్మనిన నక్కడను పోవుననియు ప్రాణములను
గోల్పోవుట కయిన నిర్దేశించిన పనిని చేయుమనిన
నావధిని చేపట్టవలెననియు మనఃపూర్తిగా ప్రమాణము
చేయవలెను. సైన్యదేశములో చేర్చుకొనబడినవాడు రాజప్రతి
నిధిలో గూడిన సామ్రాజ్య శాసనసభవారు జారీచేసిన ఉత్తరు
వును బట్టుకొని ఆ సైన్యమునందలి సేనాధిపతి యాజ్ఞ మిరి గాని
విడిచిపెట్టబడినప్పుడు తప్ప సైన్యదేశమును విడిచిపెట్టి పారి
పోయిన యెడల సైన్యచట్టములను బట్టి మిక్కిలి కఠినముగా
శిక్షకు పాత్రుడగును. తాను సేనాపట్టము చేర్చుకొనబడునప్పుడు
తన్నడగబడిన ప్రశ్నలకు నెవ్వడయిన బుద్ధిపూర్వకముగా అబ
ద్ధత జవాబులు చెప్పినయెడల గూడ శిక్షకు పాత్రుడగును.

4. మన రాజధానిలో వెయ్యియందల సైనికులు చేర
వెంటనే మద్రాసునగరములో వారికి సైన్యకీత్ సేర్పాటుకు

నేర్పాటుచేయబడును. 250 మందిగల ఒకకంపెనీకి ఒక్కొక్క
పర్యాయము శిక్ష సేర్పబడును. ఇట్లు తొంబదిదినములు వారికి
శిక్షగరవబడును. ఈ శిక్ష ప్రతిదినము సేర్పబడును. సైనికులు
సాధారణసైనికు లందు నివాసములయందును బయట ప్రదేశ
ములలో దేరాలలోను గాత్రించినమును గడపి సైనికీతకు
లోబడియుండవలెను. ఇట్లు శిక్ష సేర్పబడుకాలములో నీ సంత
తుక సైన్యములో చేరిన వారందరు హిందూ దేశ
సైనికచట్టముయొక్క నిబంధనల ననుసరించి సామాన్యసైని
కులతో సమానముగా నెంచబడుదురు. ఇట్లు 90 దినములు
శిక్ష మొందినపిమ్మట మొదటి 250 మందికి సేనాపట్టము
250 మందికి శిక్ష సేర్పబడుచుండును. శిక్ష తొలగినతరువాత
సేనాపట్టమునందు తమతమ యిండ్లకు పోయి తమ స్వ
కార్యములను చేసికొనవచ్చును. శిక్షనొందుకాలములో భోజన
వసతియు దుస్తులును గాక మనీషి 1-కి 11 రూపాయల చొ॥
జీతమియ్యబడును ప్రతిసైనికునకు తనతరగతాధ్యక్షునితో
పోవునపుడు సైనికీతకు పోవునపుడు తమయూరినండి
ఆయాప్రదేశములకు పోవుటకు ప్రమాణపుస్తకములు నీయ
బడును. ఇట్లు శిక్షనొందినతరువాత ఆశ్రితసమయమున సమయ
ము తేటస్థించినప్పుడు మాత్రమే అట్టివారి సైన్యములోను పని
చేయుటకు ఆజ్ఞ యొసగబడును. అట్టి యవసరము తేటస్థించిన
పుడు ఇందల సైనికులు హిందూ దేశములో నెక్కడను పోవ
లసినను పోయి ఆయాసమయములనుబట్టి ఎంతకాలము పనిచేయ
వలెనని యాజ్ఞాపించబడుదురో అంతకాలము పనిచేయవలెను.

ఆహార దుర్వయము

చటక సంహారము.

ఆంధ్రదేశమున పిచ్చుకలు ఆహారము సత్వధికముగ
పొడు చేయుచున్న పనియు పిచ్చుకలను చంపుటకు యువ
కులు సంఘములుగా సేర్పడవలెననియు అధికారులు ఏర్పరచి
రట! ఈ సంఘములకు పిచ్చుకల సంఘములని పేరు పెట్టిరట.
ఈ జీవహత్యకు విద్యార్థులను నియమింపదగదని పాల్ల మెంటు
ప్రజలసభలో విశ్వవిద్యాలయాధికారులగు ఎల్. హగర్లస్టన్
సర్. జే. ట్యూడరు వార్లర్లు సర్ హెచ్. క్రెయిగుగార్లు
వాదించిరి. ఆ వివరములు చదువదగినవిగ నుండుటచే నిట
పొందుపరచితిమి.

వివరణము.

సర్. ఆర్. వి. నెన్నెగారు.— ఈ దేశమున పిచ్చుకలు
ఆహారపదార్థముల సధికముగ పొడుచేయుచుండుటచే వానిని
సంహరించుటకు పిచ్చుక సంఘములు సేర్పరపవలెనని బోర్డు
వారు నిశ్చయించిరి గాని ఉపాధ్యాయుని సమక్షమున తప్ప
విద్యార్థులు చంపగూడదనిరి. (అందరు నవ్విరి) అట్లు విద్యార్థులు
గురుసన్నిధిని ఈతిభాగలలో చేరదగిన మితిమీరిన సంఖ్య
గల పిచ్చుకలను దేశహితార్థము చంపుట నీతి భంగకరము
గాదని తలంచుచున్నారు.

సర్. జే. ట్యూడరు వార్లర్లు గారు (షేక్స్పిర్ ట్రైటు
పైదు ఎల్) ఇది పరిహాసమా?

సర్. ఆర్. వి. నెన్నెగారు.— పరిహాసముకాదు, యథార్థము.

సర్. హెచ్. క్రెయిగు గారు (గ్లాస్గో అబ్జిక్టు విశ్వవిద్యాలయము-యం) ఇది స్మృతి సమ్యక్తమగునా?

ఫాస్టరు (హగర్లస్టన్-ఎల్) గారు.— ఈ పిచ్చుకలు
నిత్యమును కుప్పకుప్పలుగ పుట్టుచుండెడు క్రిములను నశింప
జేయుచు చాల మేలుచేయుచున్నవి. అట్టి పిచ్చుకలవలన
నాహార మెంతి నష్టమగును. వానిని చంపుటవలన నెంత కూడ
దీయ గలుగుదురు?

సర్. ఆర్. వి. నెన్నెగారు.— పిచ్చుకలవలన కలుగు
లాభముకంటె కీడు హెచ్చుగనున్నదని కోవిదులు (ఎక్స్ప్రెస్) నిశ్చయించిరి
తలంచెదను.

యోగారు (పాస్టరు-ఎల్) మా॥ సభ్యులు పిల్లలను
చంపుటకుగూడ ఏర్పాటు చేసెదరా?

ఈ చక్కవలన విద్యార్థులకు లగువారికి సంహారకార్యము
దెట్టి నిరసనభావము కలిగినదియు చక్కవలకు విడితము కాగ
లను. భారతీయులకును అంగు ముఖ్యముగా "అహింసాపరమో
ధర్మః" అను శ్లోతి వచనము ననుసరించు నహింసాసాతులకును
ఇట్టి సంహార ప్రయత్నములును అందులకు నైతిక బలములను
గడింపవలసిన విద్యార్థులను నియమించుటయును కంటక
ముగ కనబడుట యందు వింత కవంతయైన లేదు. కుక్కలను
పనిచేయలేని గుర్రములను చంపుట గూడ భారతీయులు చూ
చి సహింప జాలరు. ఆహారము కొరకు ఆవులను మేకలను
గొర్రెలను కోళ్లను లేళ్లను చంపువారివల్ల సహింసా ప్రతు లగు
కాభాహులకు ప్రబలతమాగ్రహము కలుగుననుట నిశ్చయము.

సామ్రాజ్య సాంగ్రామిక సభ

హిందూ దేశము.

సర్, సత్యేంద్ర ప్రసన్న సింహగారితో

సంభాషణము.

నెయింటు కొమారుసింగు.

సామ్రాజ్య సాంగ్రామిక సభ చేసిన పూర్వోచితముల వలన హిందూ దేశమున కెట్టి మార్పులు రావలెనన్నవి సభా సంతకముననే సత్యేంద్ర ప్రసన్న సింహగారిని నేనడిగితిని.

“మనదేశమున కనుకూలముగ మార్పులే జరుగును. ముందుగాని సామ్రాజ్యములకు హిందూ దేశము నుండి ప్రతి ప్రతినిధులు రావలయుననెడి తీర్మానమును అన్ని భాగముల ప్రతినిధులను యేకగ్రీవముగ నంగీకరించిరి. స్వరాజ్యము ననుభవించు వలసరాజ్యములలోని భారతీయుల స్థితి అన్యోన్య ప్రతికారపద్ధతి ననుసరించి యుండవలెను” అని సత్యేంద్ర గారు నుడివెరి.

మే నెల 14 తేదీన వలసరాజ్య కార్యస్థానమువారు ప్రకటించిన తీర్మానములను ఒట్టి నా కీమాత్రము తెలియక పోలేదు. కాని, యింకను యెక్కువ విశేషములను మీరు తెలియజేసెదరని మికడకు వచ్చినానని నేను చెప్పితిని. తాము వెలిబుచ్చుకూడని విషయములను నాకు చెప్ప నక్కరలేదనియు, తమ్ములను గాని, మరి యెవరినైనగాని విమర్శనము నకు లో జేయకయే, అనేక విషయములపై మాట్లాడవచ్చుననియు నేను వారితో నడివెరి.

“మీరు అనేక విషయములను గూర్చి విపులముగ నేను చెప్పగలసి తోచదు. అని సింహగారు” బదులుచెప్పిరి.

“ఈసభకుపోయిన భారత ప్రతినిధుల ఆశల కనుగుణముగ జయముచ్చట చేకూరినదా” అని నేనడిగితిని.

సత్యేంద్రగారు మిగుల నిపుణుడగు న్యాయవాది. వారికి మాటలతో నెట్లు అల్లవలయునో పూర్తిగా తెలియును. ప్రభుత్వమువారికి గాని, ప్రజలకు గాని, తాము ప్రతినిధులుకారని యొకరు వ్రాసినవియు, ఆమాటలను నాకు గౌరవనూచకములుగ పరిగణించినవియు మీరు నాప్రశ్నకుత్తరముగ చెప్పిరి.

మీ ఆశలు మొదలుగ లేవను భావ మొక్కటి మాత్రమే యీ మాటల వలన స్ఫురింపుచున్నది. అందుచే “మీరును, మీ సహకారులను పొందిన విజయము మీ ఆశను మీరియున్నదా?” అని నేనడిగితిని.

“స్వరాజ్య సంపన్నములగు వలసదేశ ప్రతినిధులును, మేమును అనేక విషయములను స్నేహ భావముతో చర్చించితిమి. మా యిరువురి దృక్పథములను పరస్పరము క్రొత్తగనున్నవి. మాయువులకును గల కష్టములను, బాధ్యతలను గూర్చి తెలియ జేసికొంటిమి. హిందూదేశము నుండియు, సామ్రాజ్యములోని యితర భాగముల నుండియు వచ్చిన ప్రతినిధులు సమావేశమై యిరువురుకును సంబంధించిన విషయములను చర్చించుట కిదియే మొదటిసారి. మిగుల దూరప్రదేశములలో నివసించుచు, జాతి విషయమునను, నాగరకమునను భేదముకలిగియు, ఒకే సారాధ్యముని రక్షణకొందనండి, యేకాశయములతో పాడుపడునట్టి సామ్రాజ్యభాగ నివాసులందఱును యీవిధమున పరస్పర సహాయమును చేసికొనుట కిష్టము ఆరకాశ మేర్పడినది” అని సింహగారు మిగుల భాగ్యుకతో పలికిరి.

“హిందూ దేశమునకును, సామ్రాజ్యేతర భాగములకును మనస్ఫుర్ధలకు కారకముగు వలస సహస్యా పరిష్కారమునకై యీ సభవారేమైన యత్నించిరా” అని నేనడిగితిని.

“హిందూ దేశమునకును, సామ్రాజ్యేతర దేశములకును అన్యోన్య ప్రతికార పద్ధతి నెల్లవారును అంగీకరించిరి. హిందూ దేశమునుండి వలసభావవారిని అనియూ ఖండమునుండి యితర దేశవాసుల రీతి నే మీరుచెదరని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును.” అని సింహగారు జవాబిచ్చిరి.

“వల సరాజ్యములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులవలె, హిందూదేశపు ప్రతినిధులు ప్రజాప్రతి నిధులుకారని, సభవారు గ్రహించిరా?” అని నేనడిగితిని.

“వారికిట్టి భేదము తెలిసికొనుట మిగుల కష్టము. సర్ శేషము మొదలు, నావలెనే తామును అధికారుల మనియేవారు చెప్పిరి. కాని, మీరు కడులకు జెందియుంటున్న అధికారులగుండుటకు వీలైనదనియు, అందుచే ప్రజలే మియులను యెన్నుకొనినట్లు తెలుచున్నదనియు, ఇండియనుల కట్టి యెన్నుకొన్నా తంత్రములేదనియు మేమువారితో చెప్పితిమి” అని సత్యేంద్ర గారు వాక్రుచ్చిరి.

“భారతీయులచే నిన్ను కొనబడిన ప్రతినిధులే వలస రాజ్య ప్రతినిధులకు వాంఛనీయులని మీరు చెప్పగలరా?” అని నేనడిగితిని.

“వలసరాజ్య ప్రతినిధులందఱును ప్రజా స్వామ్యవాదులు మైదవదేశమునకు ప్రాతినిధ్య సంస్థాపన లవసరమని మీర అభిప్రాయము.”

“ఇండియాసామ్రాజ్యమునుండి స్వరాజ్యము నందజేయు అధికారము మీరేవేలయో నున్నయెడల, సరాజ్యప్రాప్తికి సినదేశము చాలకాలము చేచియుండ నవసరము లేదని నేను నిశ్చయముగ చెప్పగలను” అని మీరు జవాబిచ్చిరి.

బ్రిటను దేశము మాత్రమే గాక, వలస రాజ్యములు కూడ హిందూ దేశమును సాలింప వచ్చునను భయమై సత్యేంద్ర గారి తో చెప్పితిని. నాకు తెలిసినంతవఱకు వలసరాజ్యములలోని రాజనీతిజ్ఞు లెవరును నిట్టి జవాబున అంగీకరింపలేదు. మనదేశముకంటె స్వరాజ్యవిషయమున నభివృద్ధి గాంచినను, వలసరాజ్యములు కూడ తమదేశము లోనివ్యవహారములను నిర్వహించుటకును, సామ్రాజ్యసమస్యల నిర్ణయించుటకును అధికారమునకై మనవలెనే యత్నింపుచున్నారని నేను చెప్పి, యీ అభిప్రాయమును మీరు నాతోసంగి కరింతురా అని నేను సింహగారి నడిగితిని.

“రాజకీయ విషయములలో నభివృద్ధి కాంచుటకై నేయు అందోళనమును వలసరాజ్యములవారు కూడ మనతో సమానముగ నున్నారు. విదేశములలో సంబంధముల నిర్ణయించుటయును, సామ్రాజ్య విషయక వ్యవహారములను చర్చించి, తదనుకూలముగ సంఘభావముతో ప్రవేషించుటకు, స్వరాజ్యముఖము సొండుచున్న వలసరాజ్యములును, హిందూ దేశమును కూడ అధికారముగలిగి యుండవలెనని దృఢముగ నుపపాదించిరి. ఇందు మాటలమున వలసరాజ్యము లన్నియు సామ్రాజ్య సమస్యల నిర్ణయించుటకు హిందూదేశమునకు అధికారము వలయుననెడి దృఢాభిప్రాయమును గల్గియున్నారని నిశిత మగుచున్నది” అని సింహగారు నుడివెరి.

“సామ్రాజ్య సమస్యల నిర్ణయించుటయును బ్రిటను దేశమునకు హిందూదేశము సహాయము చేయ కత్తికలిగినదని యొప్పుకొనుచు, స్వ విషయ పరిష్కారమున కారేక సన్నచుని వాక్రుచ్చుట అసంధ్యముకాదా” అని నేనడిగితిని.

సత్యేంద్రగారి విషయమున నాతో నేకీధవించుచు యారెండు సంస్కరణములు నేకకాలముననే సంభవించునని మెక్కినవాక్కుజెందిరి.

“మీరు సామ్రాజ్య మహాసభలో పాల్గొని, యీదేశములో ననేకులు ప్రముఖులతో మాటలాడు చున్నారదా! యుద్ధానంతరమున మనకు స్థిరమగు రాజకీయ సంస్కరణము లభించునని మీరు నమ్మకమున్నదా?” అని నేనడిగితిని.

“హిందూదేశము యొక్క రాజకీయ పునోద్ధృతి నభిలషింపనివారు నెతను, యుద్ధానంతరమున నీ దేశమునకు స్థిర గులాభముల మెసంగవలెనని అభిప్రాయముతో నున్న వారు.” అని వారు జవాబిచ్చిరి.

“మన అభివృద్ధి యెట్టి పద్ధతుల ననుసరించి యుండవలెనో చెప్పెదరా?” అని నేనడిగితిని.

“కాననసభలకు క్రమక్రమముగ నధికార మొసంగవలెనని” వారు చెప్పిరి.

“ఏ యే విషయములయందు దేయే విధముగ మీ అధికారము వృద్ధిపొందవలయును?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“ఆవిషయమై నేను విపులముగ చర్చింపజాలను. ఇందును గూర్చి కొంచెము జాగరూకతతో యోచింప వలెను. మింట్లాటే సంస్కరణములు భారతీయులకు పలుకుబడినిచ్చినవి కాని అధికారమునొసంగలేదు. పలుకుబడికిని, అధికారమునకును భేదముకలదు. పరిపాలనా విధానముల నిర్ణయించుటకు మనయధికార మెక్కువ కావలయును.” అని సింహగారు చెప్పిరి.

“అటులైన యెడల, భారతీయులకు కొన్ని ఉన్నతోద్యోగముల నిచ్చిన తోడనేమీరు తృప్తి సొందరా?” అని నేనడిగితిని.

“ఇట్లైనయెడల, విద్యాధికులగు భారతీయుల కుద్యోగవాంఛ మొదలని యెల్లరును చువలను నేలినేయుదురు. మనకు నిజమగు అధికారము కావలెను. ఇంకను, భారతదేశములోని విద్యాధికులు ప్రజాసాహస్యమునకు ప్రతినిధులు గాగని చున విచక్షణము నునువుచున్నారు. ఈమాటలనత్యయ. కాననసభలలోనున్న భారతీయు లెవ్వరైనను స్వలాభమునకై పాటుపడుచున్నారనియు, ప్రజాశ్రేయమును వారభిలషింపుట లేదనియు యెన్నవలెనని విద్యనపూర్వకము చూపజాలని మెక్కినచెప్పగలను.” అని మీరు తమ అభిప్రాయమును తెల్లముచేసిరి.

“విద్యాధికులగు భారతీయులు తమ లాభమునకై పాటుపడుచు, యుద్ధమున కెట్టి సహాయమును చేయలేదని బ్రిటిషు, ఇంగ్లీషుదేశమున పత్రికలువ్రాయుమాటలను మీరులలికింపరా” అని నేనడిగితిని.

“విద్యాధికులగు భారతీయులు పోరుసలుపలేదని గాని, విజయమునకై ధనసహాయము చేయలేదని గాని చెప్పట మిగుల అన్యాయము. మీరు రాజనీతిపరాయణులు గానిపో, చక్రవర్తి పక్షమున యుద్ధముచేయుటకు ఇండియానుండి యెవరును పోయియుండదు. ఇంతేకాక, విద్యాధికులగు భారతీయులు స్వైర్యమునను జొరవధి నేనాసంఘమునను జేర్చుకొనదని ప్రభుత్వమువారిపోరి. వారికితగిన సౌకర్యముల నీయక, మీరు మిక్కిలి వారిని నింపించుట అన్యాయము” అని వారు చెప్పిరి.

జనరలు సర్ జేమ్స్ విల్లెమ్స్ గారు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారిదివరకే ఇండియా రక్షణ స్వైర్యమును సహజముగా యెడల నెంతయు బాగుండుననియు యుద్ధము ప్రారంభమైనపుడే యిట్టి యత్నములను చేసినయెడల హిందూదేశ నిరుత్కంతును చాలగది చువలయును యుద్ధసామిక పరిపియుండు. ననియు చెప్పిరి. సత్యేంద్రగారి తో వాక్రుచ్చితిని. ఇండియా రక్షణ స్వైర్యములో భాగతీయులను జేర్చుకొనినయెడల వారు బ్రిటనుదేశమున కమిత సహాయ మొనర్చగలుగుదురని నేను చెప్పితిని.

భారతీయులు స్వైర్యమున తేగ నశక్తులనుజేయ అట్లుకములు తొలగించుటకు సంతసించుచు, కొలది తెలిపని చున గురువకులు ఇందుకు వెనుదీయరుగాక యని నమ్ముచున్నానని సత్యేంద్రగారు చెప్పిరి.

“ఈదేశమున మీరొసంగిన యుపన్యాసములలో భూతదేశక పరిగ్రామికాభివృద్ధి విషయమై నొక్క చెప్పి” అని నేను నడివెరి.

“అవును. హిందూదేశమునకు రాజకీయాభివృద్ధి యుంపి ఆవశ్యకమో, అనిభౌతికాభివృద్ధియు అంత ముఖ్యము. చునదేశక పరిశ్రమలు అభివృద్ధి సొందుటకు మిగుల నవకాశముకలదు.” అనివారు చెప్పిరి.

“ఇక్క విషయమున సామ్రాజ్యములోని భాగములకు ప్రత్యేక సౌకర్యముల నేర్పగచుటవలన, హిందూదేశ పరిశ్రమలెల్లు అభివృద్ధి సొందును?” అని నేనడిగితిని.

“హిందూదేశము అపకర్మవాక్కుల నెగుమలిచేయుకాలము దాటిపోయినది. ఈదేశమున సద్భక్తమైన పద్మాభిజయముఖ్యముగ నిచ్చటనే ఖర్చుచేయబడవలెననియు, మిగిలినవానిని సామ్రాజ్యమున కొసంగవలెననియు అభిప్రాయము లిప్పుడు వ్యాపించుచున్నవి. భారతీయు లెవరును యిట్టి పద్ధతికి ప్రతిహాయ గాజాలరు.” అని సింహగారు చెప్పిరి.

“హిందూదేశపు పరిగ్రామికాశయములను, ఇంగ్లాండు దేశపు ఆర్థిక కాదర్భములను పరస్పర విరుద్ధములు కావా?” అని నేనడిగితిని.

“మీరుంటికిని సఖ్యుత సమకూర్చవచ్చునని నామభిప్రాయము,” అని మీరు చెప్పిరి.

“అందునుగూర్చి లాంకమైరువా”లను మీరు సమాధాన పరుపగలరా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“మాకు ఇంగ్లాండున జరిగిన అతిధి సత్కారములలో నెల్ల లాంకమైరు వారిచ్చినదే మిగుల హృదయపూర్వకముగ నున్నది. వారు చుములను మిగుల గౌరవముతో జూచిరి. ప్రత్తిమిది పన్నును మెచ్చుచేసినందులకు గలిగిన ఆంక్షాశనమును వారు లక్ష్యముచేయలేదు.” అని వారు చెప్పిరి.

“ఆవిషయమును వినుటకు సంతోషముగానే యున్నది. కాని నాప్రశ్నకు ఇంకను జవాబు చెప్పలేను.” అని నేనడిగితిని.

“ఎట్లునోయు యంత్రములు లాంకమైరునుండియే రావలెను. అందుచే హిందూదేశము పక్వపదార్థములను కొరకను, అందులకు తగిన యంత్రములను కొరకను లాంకమైరున కించుకము భేదములేదు.” అని సత్యేంద్రగారు పలికిరి.

“ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము లేకయే హిందూదేశమున పరిశ్రమ లభివృద్ధి సొందునని మీరు తలచెదరా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“స్వరాజ్యముననుభవించు వలసరాజ్యములకు గల ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము చునదేశముక కనకరమ”ని వారు జవాబిచ్చిరి.

“ప్రభుత్వమువారి బాధ్యత లేకయే హిందూదేశమున కెక్కుడు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును చేకూర్చుటకు మీరు యొప్పుకొనెదరా” అని నేనడిగితిని.

“భారతీయుల కుత్తరవాదులు కాకుండగ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికయెక్కువధికారమునిచ్చుటవలన, వారలెంతకు నిరంకుశాధికారులను జేయుచున్నాము. ప్రజలకు కాననసభలలో నధికార మెక్కువదైనగాని, పరిపాలనల అధికారులు మెపొందింపరాదు.” అని సింహగారు చెప్పిరి.

“బ్రిటిషువారు ఇండియా దేశమున కెట్టి యుపకృతులని చేయవలయునని మీ అభిప్రాయమో తెలియజేయ కోరెదను” అని నేను అడిగితిని.

“మాటలు చెప్పినతోడనే ఇండియాదేశము తృప్తిపొందజాలదు. మాటలు క్రియా రూపమును దాల్చవలెను. ఏమి దరిగినన, పెద్దవారలకును మనకు బ్రిటిషువారి న్యాయబద్ధతచుండు నన్యకముకలదు. కాని మన గురువులు వ్యభిచారి మాటలతో సంతోషము నొందరు. కావున మాటలతో కాలమును వ్యయముచేయక, అధికారమును క్రమముగ భారతీయుల చేతులలో విడచిననే గాని భారతీయ యువకులకు సంభృతులు నానెవరు” అని సత్యేంద్ర సింహగారు వాక్రుచ్చిరి.

బాలికలను బాధ పెట్టుట:—తలచే ప్రయత్నము వారి మెయాకట్రయింగు సాతకాలకు సూతాభివృద్ధి గుండ పోవుటకు బాలికలకు నిచ్చుండి కొనుగొన్నది. చున పురు తిరుగుచుండు నీ కొడుక తియ్య జాతి పడుచున్నాడు కొందరు పనిపాటులు మనిచేసి ప్రత్యేకముగా యీ అభివృద్ధిలను బాధ పెట్టుటకై కాచియుండి అట్లు చేసినాగిరి. మీరెవరికేనుచేయబడినదని తెలియుచున్నది.

వ్యవసాయ విద్యాసభ.

సిగ్గుసమావేశము.

తరువాత యాక్రింది ప్రశ్న తర్కింపబడెను. — వ్యవసాయ శాఖయందలి క్రిందితరగతులలో పనిచేయవలయు దరఖాస్తుదారులు ఈకళాశాలలో విద్య నభ్యసించిన జాలువా లేక ప్రత్యేక వ్యవసాయ పాఠశాలలో చదువవలయువా?

ఇట్టివారిని ఉద్యోగములలోనికి తీసికొనవలదనియు, వారి నందఱిని గూడ పాలములలో నికి పని చేయుట కంపిచేయవలయు ననియు తా నిదివరలో ననేకమారులు దొరతనమువారితో చెప్పియుండి ననియు, ఇట్టి వారిలో నల్లరిని దొరతనము వారు వ్యవసాయశాఖయందు ప్రవేశ పెట్టగా వారు చురుకుగ పనిచేయు చున్నట్లు తెలియకచ్చె ననియు డాక్టరు! మాన్ గారు చెప్పిరి. హింగిబాదముగారు వారితో నేకీభవించిరి.

అనంతరము బాలుర పాఠశాల పుస్తకముల గూర్చి కొంతవడిచర్చ జరిగెను. పల్లెటూరు వ్యవసాయమునెఱుగని పట్టణవానులచే రచియింపబడిన పుస్తకము లొక దమ్మిడివిలువైన చేయవలయును, అందువలన గ్రామస్థులు తమ బాలుర పాఠశాలల కంపుటయే మానుకొందు ననియు, బొంబాయిలో నొక ప్రభానోపాధ్యాయుడు బాలురకు వలయు అంకగణితాది పుస్తకముల తా నేరచియించి బాలురకు బోధింప నందువలన నెంతయో మేలొనగూడె ననియు డాక్టరుమక గారు చెప్పిరి. బాగుగారు కూడ పుస్తక నియామక సంఘమువారి పుస్తకములు బాలుర కనుక కారులుగ నున్నవని పలికిరి. నుందుగా నతి జాగరూకతతో పరిశీలించి వ్రాయించబడు పుస్తకములు తప్పక బాలురకు పంపింపవలసియు, అనుభవజ్ఞులకు ధనమిచ్చి వారిచే పుస్తకముల వ్రాయించి వాని ననేక పటములతో ముద్రించి తక్కువవెల కమ్మించిన నెక్కువ యుపయోగ ముండుననియు వ్రుడే గారు చెప్పిరి. ఆట్టిపుస్తకములు వ్యవసాయ శాఖవారి చేతను నిద్రాశాఖవారి చేతను అంగీకరింప బడవలయునని కూడ వారు చెప్పిరి. అంత నీక్రింది తీర్మానము చేయబడెను. “వైనివరించినరీతి పాఠశాల పుస్తకముల ప్రత్యేకముగ తయారు చేయవలెను. ఆ పుస్తకములు వ్యవసాయ విద్యాశాఖకు వారియంగీకారమును బడయవలయును.”

చివర ప్రశ్నను తర్కించుటకుముందు ప్రాథమిక విద్యనుగూర్చి తర్కించి స్థానిక దొరతనములవారికి నిశేధింపవలయు సంగతు లనేకమున్నవని స్థాయిగారు చెప్పిరి. అందు మొదటిది యెట్టివిద్యాభ్యాసము వారి కొనగవలెను. వారి బడితోటల సంగతి నాలోచింపవలెను. పల్లెటూరుబడిల ఉపాధ్యాయపదవునకు పల్లెటూరు బడులలో విద్య నభ్యసించు వారలనే నియోగింప ప్రయత్నింపవలయును. నూప్రవైజులు నట్టివారుగ నే యుండవలయును. వారిలో ననేకులు కాశ్మీయ పట్టపరిక్షకులుగ నుండవలయును. హింగిబాదముగారు నైగారు అడిగిన ప్రశ్నల కనువడించి, ఫీలివైపులకును తోటలకుంటి తోటల నేయవలయునని వాటి విధానముల నన్నిటి చెప్పెను. డాక్టరు మాన్ గారు గూడ వారి యభిప్రాయములనే బలపరచుచుపలికిరి. హర్షుగారు గూడ నటులనే చెప్పిరి. క్లాప్టనుగారు గూడ దాని నంగీకరించిరి. అంత హర్షుగా రీతిర్మానముల ప్రతిపాదించిరి. (1) గ్రామములందలి ప్రాథమిక పాఠశాలలో ప్రజల కనకరములగు విద్యనే నేర్పవలెనుగాను వ్యవసాయ విద్య లేక నరియేదయో విద్య నేర్పదమును ఉద్దేశముతో నేర్పవలదు. (2) చదువుటకును లేకకట్టుటకును నేర్పబడు పాఠము లన్నియు పల్లెటూరుఆవనరములకు మాత్రమే తగియుండవలయును. (3) ప్రతిపాఠశాలకును ఒకతోట ఉండవలయును. ఆతోటలందును, సమీప పొలములందును ప్రకృతి కాశ్మీయము బోధింపవలయును. (4) ఉపాధ్యాయులు సాధ్యమగు సంతకరకు పల్లెటూరుల నుండియే సంగ్రహింపబడవలయును. (5) ఈయంపాధ్యాయులకు ప్రత్యేకశిక్షా పాఠశాలలో ప్రత్యేక శిక్ష యొసగబడు నట్లు జూడవలయును. (6) వ్యవసాయశాఖవారు నెలవులలో సాధ్యమైనంతవరకు ఉపాధ్యాయులకు పొలములలో అనుభవ వ్యవసాయ విద్యను నేర్పవలయును. (7) తనిఖీచేయు అధికారులు సాధ్యమైనంత వరకు పల్లెటూరు వారులగ నే యుండవలయును. (8) ఇన నెక్కువరులును, డేవూటీ ఇన నెక్కువరులును కాశ్మీయ, వ్యవసాయ డిగ్రీలను పొంది యుండవలయును.

మిమ్ముట చివర ప్రశ్న విచారింప బడెను. చదువురాని వారిలకు అనుభవ విద్యకంటె నెక్కువ నేర్పుట కిష్టమైన యాలోచించు బావశ్యకమా అని ప్రశ్నింపబడెను. అంతవరకు ములేదను తీర్మాన ముండటిచే నంగీకృతమయ్యెను. పిదప నభ్యర్థి వందనములతో సభ ముగిసెను.

శాసన సభలు

ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము.

మా. ఎమ్. రామచంద్రారావు పంతులుగారు.

పంతులుగారు హిందూ పత్రిక కిటుల వ్రాయుచున్నారు:—

కార్యనిర్వాహక సంఘములను శాసనసభలు పరిపాలించు విషయము వర్తమానమున భారత నేతృమండలము చర్చింపబడుచున్నది. దేశీయమహాజన సభయొక్కయు, యావద్భారత మహమ్మదీయ సభయొక్కయు సంస్కరణ కార్యక్రమములకు శాసనసభల కార్థిక పరిపాలనము దఖలుపడుటయే మూలమై యున్నది. స్వపరిపాలనమునకు సంబంధించిన ఎట్టి సంస్కరణ విధానము నందైన నీ విషయము ముఖ్యమై యున్నది. ఈమార్పును జరిపించుటకు మనసభలు పాటుపడుచున్నవి. మింటూమాన్ సంగ్రహముల ద్వారా ఆర్థికవిషయ ఖండనావకాశములు మనకు లభ్యపడినవిగాని ఆర్థికపాలన మంతయు రాష్ట్రీయదొరతనములను, ఇండియా దొరతనమును జరుపుచున్నది. స్వరాజ్యము నొసగినయెడల, శాసన సభలకు కార్యనిర్వాహకవర్గములపై నిజమగునధికార ముండవలయును. భారతీయ లాకస్మికముగ నిట్టిగోర్మెను వెల్లడించినదియు, శాసనసభల కధికారము నొసగుట ప్రమాదకరమనియు, గనుక వీరల వాంఛితమును వీర్పు టసాధ్యమనియు కొంద రివివ నుమున ననుచున్నారు. భారతీయుల వాంఛనూ తనమగునదిగాకముప్పది సంవత్సరముల క్రిందటనుండియు పలువుర చర్చలలోనున్నదని చూపుటయే నాయుద్దయము. హైందవుల యాపేక్ష విప్లవగర్భితముగాక, యిదివరలో పెక్కుండి ఉద్యోగీయులసానుభూతిని వడసియున్నది.

భావ పరివర్తనమునకు శీఘ్ర గమనము లేదు. “హిందూ దేశపు టాదాయములు ఇండియా దొరతనమువారివి. ఇండియా దొరతనము పాల్గొమ్ముల సభావట్టమున నేర్పడినది. పాల్గొమ్ముల సభాస్థితిని బట్టిజూచిన యిండియా దేశపు టాదాయములందు తద్దేశ దొరతనమునకు తక్కువ యతరుల కెట్టి యధికారమును లేదు. ఆర్థిక విషయములందు రాష్ట్రీయ దొరతనములకు ఇండియా దొరతనమువారి యాజ్ఞ యుండవలయునని వెనుకటి యార్థికమంత్రి సర్ జేమ్స్ వెస్టెండుగారు పలికి యుండిరి. వర్తమాన కాలమున గూడ సాంప్రదాయ రీత్యా హిందూదేశ మిట్టిస్థితి యందు నె ఉన్నది. భారతవర్ష ఫలసాయ మిండియా దొరతనమువారి వశమై, భనము నెటుల వినియోగించునదియు వారే తీర్మానించుచున్నారు. పన్నులు మున్నగున వన్నియు ట్రెజరీలో ఇండియా దొరతనమువారిపేర నెల్లింప బడుచున్నవి. ఈ తీరున జరుగెన వైకమును ఇండియా దొరతనము వారు రాష్ట్రీయ దొరతనములకు పంచుచు తమకు కావలసిన వైకమును గూర్చి యీ దొరతనములు ఎన్నిమేటువేసి ఇండియా దొరతనమునకు పంపుకొనగ, వారాన్ని మేట్ల ప్రకారము ఆదాయముల నాయాదొరతనములకు విభజింతురు. ఈసందర్భమున 1870 సం॥మున సర్ జార్జి మెన్సి గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. భన మిండియా దొరతనమువారి వశమైయున్నంత కాలమున, రాష్ట్రీయ దొరతనములు నాయమాత్ర పాలకవర్గములుగాని నిజమగు పాలకులుగాక, తమయాజ్ఞలను నెరవేర్చు సామ్రాజ్య దొరతనమువారేర్పరచిన ఏజెంట్లు మాత్రమై యున్నారు. రాష్ట్రీయదొరతనముల యధికారములు 1870సం॥మున ఓట్లు మెన్సి గారిచే నెట్లుపరిమింపబడియున్నవో నేడుగూడయూ రీతి నేయున్నవి. అధికార మంతయు ఇండియాదొరతనము వారి వశమై యుండుటచే యగ్రధముల నేకములున్నవి. ఒకానొక పన్ను ఏక కాలమున హిందూదేశమందంతటను వసూలు కావలెననివారు కాసింపుచుండుట వీటిలో నగ్రగణ్యమని సజ్జాజి గారనియున్నారు.

సామ్రాజ్యకార్యనిర్వాహక సంఘమునందధికారసభ్యుల నేకముగ నున్నారు. భారతవర్షార్థిక పద్ధతులను పరిశీలించవీరిలో చాలమందికకాశమే లేదు. ఒక్కొక్కసభ్యున కొక్క డిపార్టుమెంటు వ్యవహారములను జూచుచుండును. తన డిపార్టుమెంటు మిగుల సమర్థవంతముగ నుండవలెనని యీతడపేక్షించి పనిచేయు, భన వ్యయమునకు కారణమగును. చట్టకారణమున నెంతవ్యయమగునదియు, ఆవ్యయమును ప్రబావత్యముననుండి పరిపూర్ణముగ చర్చింపబడుట కిచ్చును కార్యనిర్వాహక సభయంద దవకాశములేదు. ఆర్థిక సమస్య గాంధీ ర్యతయు, నూతనమగు పన్నుల విధించుటయందుండిన కార్యక్రమములును దొరతనమువారి యాంతరంగిక వర్గమునందు

చేరుట కవకాశములేని యార్థికమంత్రి కధికమగు నాత్రమును కలుగజేయును ప్రభావవినిధుల స్థితి మెస్సి గారి నాటికంటె నేడుచున్నవలయున్నది. రాష్ట్రీయసామ్రాజ్యదొరతనములకుండితని పరిపాలించుసంఘము నేరొకటి హిందూదేశమున లేదు రాష్ట్రీయదొరతనములు, ఇండియా దొరతనమును కుత్తరవాదులైయుండ, ఇండియామంత్రికి రెండవపాలకవర్గముత్తరవాదియై యున్నది. ఇతరదేశములనుం నెట్టి యార్థికాధికారములు పాల్గొమ్ములనుగల వశమై యున్నవి. ఈదొరతనములు ప్రజలకు తరవాదులై యుండ ఇండియా దొరతనమువారియెడ ప్రజల కెట్టి యధికారమును లేదు

ఆర్థిక పరిపాలనా విధులు.

ఇండియా దొరతనము వారు స్థానిక దొరతనముల నెట్లు ఆర్థిక విషయముల పాలించుచుండినో విచారింపవలసియున్నది. రాష్ట్రీయవ్యయముల నిమిత్తము రాష్ట్రీయమునకు కొంత ద్రవ్యమియ్యబడును. ఈధనమును తమ యష్టానుసారము వ్యయపరచుటకు స్థానిక పాలకులు స్వతంత్రులు కాదు. ఇండియా దొరతన మొనర్చిన కొన్ని విబంధనాప్రకారము వీరు నడచుకొనవలయును. ఇండియా దొరతనమువారే గాక సామ్రాజ్య దొరతనమువారు గూడ రాష్ట్రీయ దొరతనముల వ్యయమును పాలింప సమర్థులై యున్నారు. తమకుండుకున్న పరిపాలనాధికారములను బట్టి వీరప్పట్లను కొన్ని విబంధనముల నొనర్చుచుండురు గవర్నరులు వాటినునరించి వర్తంపవలయును. ఈవిబంధములు గాక రాష్ట్రీయ దొరతనములకు మరి కొన్ని యాటంకములున్నవి. రాష్ట్రీయదొరతనముల ఎన్నిమేట్లు; వారియదాయములను వారి యుద్యోగములు మున్నగు విషయముల నాజ్ఞలనొనరింప రాజప్రతినిధి సమర్థుడు. గనుక రాష్ట్రీయ దొరతనములు ఇండియాదొరతనపు ఏజెంట్లు. వర్తమానమున వారు నెలాయించుచుండిన యార్థిక పాలనము వారికి ఇండియా దొరతనము వారిచే నొసగబడినది. ఇండియా దొరతనము, ఇండియా మంత్రిలే గాక డిపార్టుమెంటు కొద్దులయును గూడ గవర్నరులకు కొన్ని నిబంధము లున్నవి. ఈ నిబంధనములు గూడ వీరు మన్నింపవలసియున్నవి. కొద్దులయుండు వివరింప బడినగాని ఇండియామంత్రి యాజ్ఞయొనగాని గవర్నరుగారు కొత్తపక్షులను విధించుట, తనయధికారము నొకని కొనసట, మున్నగు కార్యముల నొనర్చు వీలులేదు. ఆర్థిక నిబంధనము మూలమున ఉద్యోగములు మున్నగు వాటి నేర్పరచుట యందు గూడ స్థానిక దొరతనమున కధికారలోప మున్నది.

బడ్జెటు నిర్బంధనములు.

రాష్ట్రీయ దొరతనముల యార్థిక చర్యకు ఇండియాదొరతనము వారు మరి కొన్ని యాటంకముల కల్పించియున్నారు. రాష్ట్రీయ దొరతనముల ఎన్నిమేట్లను ఇండియా దొరతనము వారామోదింపవలయును. ఇండియా దొరతనము వారి నెలవులేనిది రాష్ట్రీయ దొరతనములు తమ నిలువసామ్యుండుండి ద్రవ్యమును దీసికొను స్వతంత్రత లేదు. “ఆధను పక్ష మింత సామ్య నిలువయండవలెన”ని గూడ నీ దొరతనము వారొకమితి నేర్పరచి యున్నారు. రాష్ట్రీయ దొరతనము లంపు కొను ఎన్నిమేట్లను ఇండియాదొరతనమువారు సవరింతురు. దొరతనమువారి కొనగిన వైకమునుబట్టి స్థానికపాలకులును తమ వ్యయమును సమమకొనవలయును. ఈ నిబంధములకు వినివి బొంబయి దొరతనమువారు, తమ యగ్రధతమును బహిరంగ పరచియుండని గామచంద్రారావు పంతులుగారు వ్రాయుచున్నారు.

పూనాగవరమున చుండుల వ్యాపారము తేయుచున్న హిరన్న హిరన్న కంపెనీవారు హేచ్. ఎల్. బాట్లవాలా గారి మందుమోస్తగుగ ఇంకొక బొంబము తయారుచేసి బాట్లవాలాగారికి నష్టము వచ్చునట్లు వాని పేరుగల చీట్ల నంటించి అయ్యుచున్నారని బాట్లవాలాగారు పూనా సిటిమేజ స్ట్రీటు గారు పీఠూరీ తేయగ 24వ తేదీని పత్రిక ప్రాసిక్యూటరు గారు హిరన్నహిరన్న కంపెనీవారి కార్యాలయమును బోధించుటకు వారంటు నీయుడని మేజిస్ట్రేటుగారి ననుగ ఆయన ఉత్తరువుచేసెను. బోలీసువారు పరిశోధించి కొన్ని బాట్ల వాలాగారి పేరుగల చీట్లను సంగ్రహించు బట్టకొనిరి. కొన్ని బోజులలో కేసు విచారణచేయబడును.

కాగితముల పరిశ్రమ:— హిందూదేశమునందలి పారిశ్రామికార్థిక సంపద నభివృద్ధి నొందించుటకు పంజాబునందు పనిచేయుటకు లండను నగరమున కొందరు ప్రముఖు లొక సంఘముగ చేరి రచియు వీరు కాగితముల పరిశ్రమనుగూర్చి పని చేసెదరనియు తెలియుచున్నది.

మదరాసు నిర్బంధవాసశిక్షలు.

లక్ష్యణపురి యసమ్మతి.

కొప్పనమానేశము.

ఈ నెల 22వ తేదీ సాయంకాలమున వై పాయయా ముసంఘములలో బీసెంటు, ఆరండేలు, వాడియా గార్లకు మదరాసు దొరతనమువారు విధించిన నిర్బంధవాస శిక్ష లకు తమ యసమ్మతి తెలుపు నిమిత్త మనేక మంది లక్ష్యణ పురవాసులు సమావేశమైరి. 5 నెలకంటె నెక్కువ మంది సభికులు విచ్చేరిరి. అనేకమంది దుకాణదారులు తమ యంగడులను ముసినేసిరి అనగా ధ్య జిల్లా యం దలి పట్టెటూరు ప్రదేశములనుండి గూడ యనేక మంది జనులు విచ్చేరిరి. ఈసభను ప్రతినిధిసభగ జెప్పట కవంతయు సంశయము లేదు. పండిత జగత్ నారాయణ గారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. మనకొఱకు విశేషపట్టు దలతో పనిచేసినవారియెడల కృతజ్ఞతను జూపుట మనకవశ్య కర్తవ్యమని చెప్పను అధ్యక్షులు గంభీరవన్యాసముగావించిరి.

జాతీయ సభాధిక్కారము.

అనిబీసెంటుగారి మీదను ఆమె సహచరులమీదను మదరాసు దొరతనమువారు నడిపిన చర్య క్రిందటి మహమ్మ దీయమహాసభ, జాతీయమహాసభలలో స్వపరిపాలనమును గూర్చి చేయబడిన తీర్మానముమీద దండెత్తుటతప్ప వేరుకాదు. హిందూదేశసంరక్షక శాసనమును బీసెంటు ప్రభుకులమీద ప్రయోగించుట కేవల మన్యాదుము. అది యుద్ధశాసనము. యుద్ధమును సురక్షితముగ సాగించుకొని కుద్దేంపటినది. జేయ రాజకీయవ్యవహారములలో పాల్గొనినవారల నీయన్యాయ శాసనము పాటేయుట అయోచితము. అనాచిత్యము. స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్య న్యాయముల కొఱకు మహాదారుణ సంక్రామము నంతయు అపరిమిత భన జన వ్యయముతో నిర్వహించుచున్న బ్రిటిషు దొరతనవారిట్టి యన్యాయమున కొడెగట్టుకొనుట చాలవిపాదకరము. మిక్కిలి బాధకరము.

ఈ సమయమున నీయాందోళనమును దొరతనమువారు సహించలేకున్నదానికి తగిన మందు వారిచేతిలోనే యున్నది. పెంటునీ దొరతనమువారిపట్టునతిమయిభి ప్రాయములను, యుద్ధానంతరముననే యులులలోనికెచ్చుచున్నవలను ప్రకటింపవలయును, ప్రస్తుతసంతులనయముమహాసంక్షోభ కరముగనున్నది. ఆయినను అద్వైతపద సకలములేదు. అద్వైత్యము పడకుండదు. హిందూదేశమున కెప్పటికైన స్వేచ్ఛ నొసంగవలయు. ప్రతిభా ప్రభుత్వమేమనకు స్వతంత్ర్య మొసంగలదని మనము జమ్ముకొన వలయును. ఉపద్రవ కార్యములను గాని ఉపన్యాసములగాని వాస్తవప్రతికట మాలమునగాని సభావేదికల మీద నుండిగాని యుపయోగింపవలను. మనకార్యము మొక్కన్యాయమునందు మనకు వ్యవస్థాసముండ వలయును. అందొక నము శాసనబద్ధముగనే యుండవలయును. మనదేశాభి వృద్ధి లియమున నిట్టివిషయ స్థితిలో నేరక్ష సుండుటకైన మనము పండితులముగ నుండవలయును.

పిమ్మటగౌరవ నీయులగు మీర్జాసాము యుగ్లాదేగు గారు ప్రభుత్వతీర్మానము నిలుల నుపపాదించిరి.

"అనిబీసెంటు, జి. ఎన్. ఆరండేలు, బి. పి. వాడియా గార్లకు మదరాసు దొరతనమువారు నిర్బంధవాసశిక్ష నొప గుటకును, హిందూదేశసంరక్షకశాసన మన్యాదుముగ బల వంతముచే ప్రయోగించుటకును ఈలక్ష్యణపురవాసేత్యు లందఱు తమ యసమ్మతిని ప్రకటించుచున్నారు. సర్ మైక్ లు బడియరు, పెంటుంకు ప్రభువుగారల ఉపన్యాసములలో తెలుపబడినట్టియు, సామ్రాజ్యములో స్వపరిపాలన నందుటకు చేయు శాసనబద్ధఅందోళనము నణచివే యుటకు నిరంకుశాధికార సత్త్యముల నుపయోగించుట కలన స్థిరపడినట్టియు, అందుమాలమున దేశమంతట నగపి స్థుతయు, కోపమును వ్యాపింపజేయునట్టియు దొరతనము వారి ఈనాతనకార్యక్రమముపట్ల తమయాకస్మిక భయమును అక్కఱయును ఈసభవారు గ్రంథస్థము చేయుచున్నారు. ఇంకను, సామ్రాజ్యముయొక్క మంచి నిమిత్తము నిర్బంధ వాసశిక్ష పాల్గొనబడిన మువ్వరకు విడుదలచేసి దొరతనము వారు వారిస్వేచ్ఛను వారి కొనుగతు, ఇంత యసంతుష్టిని దేశ మంతట వ్యాపింపజేసిన తమ కార్యక్రమమును విడచినట్టెదరు / యనియు నీ సభవారు దొరతనమువారికి తెలియజేయు చున్నారు."

ఏ. పి. నేను గా కీ తీర్మానమును అనువదించిరి. బాబు హరికమనయ్యనును, పండిత కిషన్ ప్రసాదకాలు, రంగా అయ్యరు, ఆజా ఆలీగార్లు దానిని బలపరచిరి. పిమ్మట తీర్మానముందజీచే యంగీకృతమయ్యెను.

రెండవ తీర్మానము.

హిందూదేశ స్వపరిపాలనోద్యమమునం దేశభవించు ట కలక్ష్యణపురసభ వారందరును దృఢసంకల్పముజేయు తీర్మా నించుచున్నారు. హిందూజాతీయ మహాసభ యం దును, అఖిలభారత మహమ్మదీయ సభయందును అంగీ కృతములైన శాసనబద్ధముగముల ననుసరించి స్వప రిపాలన నిమిత్తము పనిచేయుట కీసభవారు నిశ్చల సంకల్ప ము చేయుచున్నారు. ఈయుద్దేశముతో పనిచేయుచున్న హో మురూలుగ ను మొదలగు సంస్థాపనలందు జేరుటకు ప్రజల నందఱి తీ నిసభివారు హెచ్చరించుచున్నారు. "గౌరవనీయులగు రా జా సర్ ఆ లి మ మ్మా దు ఖా క్ బ హ ద్ర య గా కీ తీర్మానము నుపపాదించుచు నిలులబలికిరి. హిందూ దేశ సంరక్షకశాసన మిట్లు వ్యాయముగా అనవసరవిషయ ములలో ప్రయోగింపబడునని ఆశాసనము చర్చింపబడు సమ యమున సామ్రాజ్యసభయు దేశ్యులను తలపనైన తలపలేదు. సామ్రాజ్యమందలి ఇతరదేశీయుల నెల్లు చూచెదరో మమ్ము గూడ నట్లే చూచవలయునను భావము హైందవు లందరిలో వ్యాపించెను. స్వపరిపాలనము వాంఛించుటలో వారాయుద్దేశ ము తోడనే పనిచేయుచున్నారు. దేశసంరక్షక శాసనము వంటి అన్యాయకట్టుముల మూలమున నిర్మూల్యోద్యమమున నుంచితేయవలయునని దొరతన మువారాలోచించిన వారు కేవలము తప్పు మార్గము నవలంబించిన వారగు చున్నారు. దేశనాయకులందఱిని నిర్బంధ వాస శిక్ష పాటేసి నను, అంతియ కా గు, హిందూ దేశీయుల నందఱిని గూడ నిర్బంధ వాస శిక్ష పాలు చేసినను, మన గవ్యస్థాన ముగ మనచే నియమింప బడిన ఈ మార్గమును మనము విడు వము. విడువలేదుము. పండిత గోకర్ణ వాభ మిశ్రగారు దీని నవకించిరి. యుగ్లాదే గుల స్నేహ భావ, గులాబుచల స్నేహ. డాక్టరు నాగయ్యను చూ స్నేహగానలచే లపవమబడిన పిమ్మట తీర్మాన మందజీచే యంగీకృత మయ్యెను.

మంజేమాతగం.

ఈ తీర్మానమున కంగీకార మనుగుటకు పూర్వము, సభాధ్యక్షులు, తీర్మానము చాలముఖ్యమైనది గనుక సభికులు తమ యభిప్రాయముల స్పష్టముగ తెలుపవలయునని గోగగ సభికు లందఱును మంజేమాతగం, మంజేమాతగం సభ్యుల తోడ భయ పాల్గొనికారమును వికవరచిరి.

మామర తీర్మానము.

రామలి బహద్రు డి. ఎం. ఎన్. ఓహాదేయ గా కీ తీర్మానము నుపపాదించిరి. "హిందూదేశాభ్యుత్థానము పను ము కట్టుముల కీసభవారు తమ చూచార్యక కృతజ్ఞతను సా మధ్య లి ను. బీ సెం టు, ఆరండేలు, వాడియా గార్లకు తెలుపు చున్నారు. వారియందు తమ విశ్వాస మిందుక దేయియు తగ్గలేదనియు, వారి స్వాధ్యత్వాగదేశ భక్తిపూర్వక ములగు హైందవ జాతీయాభివృద్ధిప్రయత్నములకు తా మా శ్చక్రవంతిమముల నొందుచున్నారనియు వారుతీర్మానము నుపపాదించిరి. వబాయిపదవ ఆలిఖాన్ గారు దానిననువదించిరి. పండితరెడ నారాయణ చక్రవర్తి, ముహమ్మ హుస్సేను, బాబు అజిత్ ప్రసాదుగార్లు బలపరచినపిమ్మట నది అందజీచే యలంగీకృతమయ్యెను.

ఈ తీర్మానముల హిందూదేశీయ చంద్రిగారికి, తంతి సంపుటకును, రాజప్రతినిధి గారికిని, స్థానిక దొరతనము వారి కిని, అనిబీసెంటు గారికిని, ఆరండేలు వాడియా గార్లకు ప్రతు లను పంపుటకును సభాధ్యక్షుల కధికార మొనగుట కొక తీర్మాన ముపపాదించబడి అందజీచే సంకీర్తింపబడెను.

మొట్టొక్క స్త్రీలసభ

బొంబాయి హైకోర్టునందు వ్యాయముగ్రిగానుండిన ఒక నారాయణచంద్రావర్మగారి పుత్రికయు నీమారుగా రను మూలవాహిని సతీయు నగు శ్రీమతి మిత్రాబాయి సియా రుగారి అధ్యక్షత్వక్రింద మొకసభ జరిగినది. 150 మంది స్త్రీలు సభకు వచ్చిరి. మిత్రాబాయిగారు చూరార్మభాషయందు విసెంటుగారి మహోపకారమును గూర్చి కవనముగ వివరిం చిరి. గుల్షాయికన్య, ముఖ్తబాయిగోఖలు, కృష్ణభానుగనెకు గారు మువ్వరసవారినిగురించి యవస్థనిందిరి. 12 గురు స్త్రీలు హామియోగము వివరము జేరిరి.

సభల కభ్యంతరము కలుగుట

మధురసభ.

మధురలో ఈ నెల 22 వ తేదీ సాయంకాలమున నొక సభ జరిగినది. ఆసభకు హైకోర్టు కలెజు ఎల్. కే. తులవీ రాం బి. ఏ. బి. ఎల్ గా రధ్యక్షత వహించిరి. చెన్నపురి వాస్తవ్యులగు ఎన్. సోమసుందరము పిల్ల డి. ఎ. బి. ఎల్, గారు హోమరూలును గురించి కృతీకముగ నుపన్యసించిరి. ప్రస్తుతము మనకు హోమరూలు పనికి రాదని సమాజకి కొక తీర్మానమువారో పిల్ల గా యవస్థనించుట. హోమ రూలు కావలెనువారు పలువురు సభకు వచ్చి యుండిరి. వారికి పిల్లగారి యుపన్యాసము సమంజసముగ కనబడ నందున ప్రతిపాలధ్యక్షులు ప్రబలిసరి. తీర్మానము. మితిమీరినది. అంత ట సక్రమ నిర్వహణమున కభ్యంతరము కలిగినదని అధ్యక్షులు సభను నిలుపజేయవలసి వచ్చినది. ఇట్లు వక్త బహుళ సంఖ్యాకులదు సభ్యులకు కేవలము ప్రతిపాలకురు ధోరణిని మకువనాగినపుడు సభ్యులు నిరోధించుట తరచుగ చెన్నపురి యందు జరుగుచు నేయించును. ఇట్టి విరోధములకు అండద్యుకు హాలు ప్రభువరంగముగ నున్నది. ప్రస్తుతం జన్మిస్తున్నత్రక భావమున కనుకాలకురు విషయమునుగూర్చి పిల్లగా యవస్థ సిండుటయు సంగులకు ప్రతిపాల రధ్యంతరము కలిగించుటయు తటస్థించుటచే ప్రతిపాలము గూర్చి ముచ్చట చేయవలయులను వారవచ్చినవీరిని వాడిరి.

తుమ్మకుడి సభ.

అనిబీసెంటుమృ ప్రభుకులకు నిర్బంధప్రవాస శిక్షను విధించుట సముచితముగాదని ఆక్షేపించుటకు ప్రభా సంఘ కాన్యదర్శి యొక సార్వజనికసభను ఈ నెల 24వ తేదీన సమా వేశపరచెను. సభకు చాలమంది అన్నిర్థములవారును భావము లవారును ప్రాహ్లాదులును ప్రాహ్లాదేశరులునుగూడ వచ్చిరి. సభ ప్రారంభమై అధ్యక్షకోపన్యాసము గూడ చాలవరకు జ రిగినది. అత్రుకు అచట టోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగానున్న బాభుగ ముస్సేను సామేగాగారు వచ్చి సభను నిలుపరేరి. "ఈసభ జరుగునని ముందుగా పోలీసువారికి సమావేశము తెలుప లేదు. ఈ సభను రహస్యముగ జరిపిరి. బీసెంటుమృ గూడ ప్రవాస శిక్ష ను ఖండించుటకు కింట్లు చేసిరి. ఈ సభకు పోలీసు నూ పర్షియం గురు రావలసి యుండునని నేనుతలందు చున్నాను. నేనువారికి రెండు తంబి వాస్తల నంపితిని. ప్రభుత్వరము రాలేదు. కాన మీరు ప్రస్తుతి మీసభను నిలిపివేయవలెను." అని అతడు వ్రాలి మూలకముగ సభవారికి తెలిపెను. ఏ అధికారమును బట్టి మీరుసభను నిలుపు చున్నారని సభ్యులు ఇన్స్పెక్టరుగారి నడిగిరి. నెకరక్షక శాస నము అని యాశించి చెప్పెను. "ప్రభాకాంతికి భంగము కలుగ కుండుటకుగాను మీరు సభను నిలుప నోరవన." అని ఇన్స్పెక్ట రు మరల వ్రాసిపం చెను. తక్షణమే మీరిటుండి పోకదలసి నోటిమాటగా చెప్పెను. సభ్యు లిది యత్రమకుని నిరసించును ఆగ్రహమును నూచించు సభను విరమించిరిని యె. విజేభుగు నున్యాయుడి గూ పత్రికకు తెలివాస్త నంసెను.

రాజమహేంద్రవరమున పౌరజనసభ

హోమరూలు కాంగ్రెసు సంఘములవారు కలసి ఒక సభను ఈ నెల 24వ తేదీ సాయంకాలమున రాజమహేంద్రవరమున కాంగ్రెసు సంయోగ కాన్యదర్శి యగు న్యాచలిమహర్షి రావు పతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిపిరి. అనిబీసెంటుమృ ఆరండేలు వాడియా గార్లకు నిర్బంధప్రవాసమును విధించినందులకు బాబు దుకాణము లన్నియును మార్వాడీలు మహా మ్మదీయులు మున్నగువారి దుకాణములను గూడ మూయు బడిన. పౌరజనులు పెద్దలుపిల్లలు నెల్ల వారును వేలకొలది నూడి బీసెంటుమృగారి పటము నారేగించుచు సభాధ్యక్షి గొని పోయిరి. కాన్యక్రమ మంతయు నాంద్రభాష మండే జరుప బడినది. జి. ల క్కున్న డి. ఏ. బి. ఎల్ గారు కోరిగ వ్యాపతి గుల్షారావు పంతులు గా రధ్యక్షతహాించి క్షిగంభీరవన్యాసము నొసంగిరి. పిమ్మట చిల కనుక్తి లక్ష్యవగనించుచుగారు తీర్మానము నుప పాదించుచు సభ్యులు పరకతులగునట్లు మహోపన్యాసము గావించిరి. పిమ్మట గంభీరలక్ష్య వాక్యం ముగ్ధిరామారావు పండిత వీరన్న డి. గుల్షారావు పరమి గుల్షారావు నాయుడు అవత ఆనివారాయణముగ్రి శైసారి సుబ్బయ్య కవి రాజ శ్రీపాదకృష్ణముగ్రి కాశ్రి, గుకాల రామముగ్రిగార్ల తీర్మానము ననువదించిరి. తీర్మానములకు అధికారులకు పంపు టకు తీర్మానింపబడినది. నిధికిధ్యమును సమకూర్చుటకు సంఘ మేర్పరచబడినది. సభలో 500లు పాడినది. న్యాయతి ఈశ్వరరావు పంతులుగారు 100లును గుంటి లక్ష్మణు గారు 500లును యిచ్చిరి. ఇంతటి హోమరూలుగారినిగూడ కలగవచ్చు నని గురు సభ్యులుగారు. ఇత్రుకు కిరి గురు సభ్యులుగారు. (నూర్బంబియా)

సంవత్సరాది సంచికా వ్యాసలేఖకులకు నిజివి

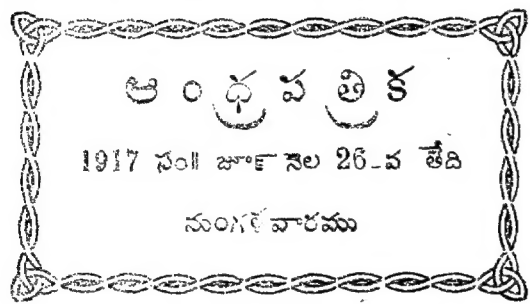
మహాశయులారా!

మావత్ పూర్వమును చిరునామాలు గలవారందరికిని గౌరవాన్వితము మేము సంచికలను పంపినాము. కావున సంచికలంతవరకు అందియుండని వారందరును దయచేసి తమ పూర్వమును చిరునామాలను పంప ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

విషయానుక్రమణిక.

నిబంధనలు	2
సామ్రాజ్య సాంఘికము	3
వ్యవసాయ కార్యము, శాసనము	4
ప్రజామహాసభావాసములు	5
ప్రధానవ్యాసము	
ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము	6
పాఠశాల-వ్యాఖ్యలు	7
విరోధామహాసభావాసము	
విజేతలంత్రీవాదము	8-9
వృత్తాంతములు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవాదము	11-12
సాల్పు ఆర్థిక దీపావళి	13

ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము

ధనమును వెచ్చించు నధికారము ప్రజల హక్కు ముఖ్యముగా నున్నది. స్వపరిపాలనము సౌఖ్యమును కలగజేయును. కోశాధికారము స్వపరిపాలనమునకు మూలసూత్రము. ఉన్నత దోహదములను మరి కొన్నిటిని దేశీయుల కొనగవచ్చును. శాసననిర్మాణసభకుల సంఖ్యను పెంచుటవచ్చును. పాఠశాలసభలలో మరికొన్ని గౌరవపదవులను దేశీయులకు లభింపజేయును. ఇట్టి సంస్కరణముల నెన్నిటిని గావించినను, ధనమును వెచ్చించు నధికారము ప్రజల కొనగబడవలసినదిగా, బాధ్యత గల దొరతన మేర్పడదు. నాగరికత గల ప్రతిదేశమునందును ప్రజల కీర్తి యధికారము గలదు. ఇంగ్లండు దేశములో ధనమును వెచ్చించుట కధికారము పార్లమెంటు మహాసభకు గలదు. పార్లమెంటు సహసభయందలి సభ్యులు ప్రజలచే నెన్నకొనబడిన ప్రతినిధులు. అందుచేత దొరతనమునా రెట్టి కార్యము నిర్వహింపవలసినను, ధన సాహాయ్యము కొరతై పార్లమెంటు నపేక్షింతురు. ప్రజాభయములకు విరుద్ధముగా కార్యములకు పార్లమెంటు ధన మొసగుట దుర్లభము. అందుచేతనే ప్రజాధికార మింగ్లండుదేశమున సార్థక మగుచున్నది. హిందూ సంఘమునకు టుంబువనమానునికీ కుటుంబసభ్యులముపై నధికారము గలదు. యజమాను చే కారణముచేత నయినను దుర్వ్యయము చేయుచున్నట్లు గాన్పించిన, తదితరులు విడిచిపెట్టి విడిచిపెట్టి, గృహస్థస్వాతంత్ర్యమును బడ

యుదురు. కుటుంబసభ్యులహక్కులలో గూడ వ్యక్తుల యభివృద్ధికిగూడ ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మవసర మగుచున్నది. అటులే ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము రాజకీయస్వాతంత్ర్యమునకు బునాదివంటిది. హిందూదేశపు ప్రజలు వన్ను లిచ్చుటకు బాధ్యులయి యున్నారని, తామిచ్చిన వన్నులను తమ యవయోగముకొరకు వెచ్చించుటలు చేయుట కధికారము వీరి కావలయును లేదు. ప్రాతినిధ్య మొసగిన గాని, వన్నులను విధింప గూడ దను సిద్ధాంతము పాశ్చాత్య దేశములయందు దంతయు విశ్వసించబడుచున్నది. స్వపరిపాలనా సౌధమును నిర్మించుట కిది యవసరముగా వున్నది. ఈ మూలసూత్రము హిందూదేశ ప్రభుత్వ విధానములోని కింతవఱకును విశేషముగ జొప్పించ బడలేదు. జాతా మార్గే గారు నుడివినట్లు, హిందూదేశ ప్రభుత్వము ఉదారభావములు గల నిరంకుశ ప్రభుత్వము. ప్రజల కీప్రభుత్వము బాధ్యత వహించుట లేదు. ప్రజల యాశయముల ఫలప్రాప్తి వారి దయా ధర్మముపై నాధారపడి యున్నది. ఇంగ్లండులో పార్లమెంటుసభ కున్న యధికారము హిందూదేశమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారి హస్తగత మయ్యున్నది. పార్లమెంటు సభ ప్రజాప్రతినిధిసభ. ఇండియా దొరతనము నందో, ప్రజాప్రాతినిధ్యము మృగ్యము. అందుచే, ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యతను వహింపవలయుననిన, ప్రజా ప్రతినిధులకు కోశాధికార ముండుట యత్యవశ్యకము. మన దేశమున ప్రజా ప్రతినిధి సభలు శాసననిర్మాణసభలు. మింగ్లీ మార్గే గార్లనుగ్రహించిన సంస్కరణములు శాసన నిర్మాణ సభయందలి ప్రజా ప్రతినిధులకు బట్టెట్టును విమర్శించుటకు మాత్ర మధికార మొసగినవి. వీరి విమర్శనములు విశేష భాగము మన మెరిగినంతవఱకు అధికారులచే తీరస్కరింపబడినవి. సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో నధికారవర్గము పాఠశాల నుండుటచే ప్రజాప్రతినిధుల తీర్మానములు సహజముగ త్రోసివేయబడుచున్నవి. రాష్ట్రీయ సభలలో ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన సభికుల సాయమున ప్రజాప్రతినిధుల సలహాలు నిరాకరింప బడుచున్నవి. తమ నిస్సహాయస్థితిని గమనించుచే, ప్రజాప్రతినిధు లగు గౌరవనీయసభ్యులు రామానుజాచార్యులుగారును, రామచంద్రరావుపంతులుగారును, శాసననిర్మాణ సభలో తమప్రాతినిధ్యముచే ప్రజల కావంతయు లాభమును గలిగింపజాలమని యాశాభంగమును వెల్లడిజేసియున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితులు మోక్షముగాని ప్రజలకు స్వపరిపాలనము లభింపజేయజాలనే దేశీయమహాసభ వారేర్పరచబడిన స్వపరిపాలనా విధానమునందును, సంఘసభ్యుల ప్రకటనమునందును మహాసభ సంఘమునా రనునా దించిన సంస్కరణ ప్రణాళికయందును, ప్రజా ప్రతినిధులకు ధనవ్యయాధికార ముండవలయునను మూలసూత్ర మిమిడియున్నది. శాసననిర్మాణసభికులకు బట్టెట్టు, అనగ, ఆదాయవ్యయసర్వ యపు పట్టికను తయారుచేయుటయు దేమాత్రమును జోక్యము లేదు. దొరతనమువారు బట్టెట్టును మున్ముందే తయారుచేసి, యాదాయవ్యయముల నన్నిటిని నిర్ణయించి శాస్త్రముకొరకు అంగీకారమునకై శాసననిర్మాణసభకుల యెదుట నుంచెదరు. ప్రజాప్రతినిధుల యంగీకారానంగీకారములు దొరతనపువారి దృఢసంకల్పమును మార్చజాలవు. కావున, ప్రజాప్రతినిధులకు నిజమగు స్వాతంత్ర్యము లభింపవలయును.

రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యమి విషయములో నన్ని హిత సంబంధమును గలిగియున్నది. హిందూదేశ

మునం దే భాగమున వసూలుచేయబడినను, అట్టి ధనమున కంతకును హిందూదేశ ప్రభుత్వమే యాజమాన్యమును వహించుచున్నది. ఆ ధనమును తన యిచ్చ వచ్చినంతవఱకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వపు టవసరముల కొనగచున్నది. ఇటులు పంచియిచ్చుటలో నొక నియమము గాన్పించదు. నిరంకుశాధికారమునే చూపుచున్నది. ఇందు విషయమై గౌరవనీయులగు రావుబహద్రు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు హిందూపత్రికలో ప్రచురించిన యాశయ ఆశ్చర్యమును పురికొల్పక మానవు.

చెన్నపురిలో 1907-08 సంవత్సరమున వెయ్యిమంది జనమునకు 1306 రూప్యములు వెచ్చింప బడినవి. ఆ వత్సరమే బొంబాయిలో 3,141 రూప్యములును, వంగదేశమున 1,072 రూప్యములును, బర్మాలో 4,483 రూప్యములును, మధ్య రాష్ట్రములలో 1871 రూప్యములును వెచ్చింపబడినవి. ఇందలి నియమము లెవ్వియో యూహింపలేకున్నారము. దొరతనమువారయినను తగు సమాధానములను జెప్పటలేదు. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి దయాధర్మముపై రాష్ట్రీయదొరతనపు టాధికారవ్యయ మాధారపడియున్నది. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల కొనగిన ద్రవ్యమునకన్న నెక్కుడు వ్యయపెట్టుట కాప్రభుత్వముల కధికారములేదు. అటులు వ్యయపెట్టుటలో నైనను, హిందూదేశ ప్రభుత్వపు టు తరువుల ననుసరించియే వ్యయపెట్టవలయును. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల యాదాయనిగ్గయపు పట్టికలు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారిచే నామోదింప బడవలెను. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు ధనము కొంత మిగిలినను, అది అవసరమును ఖర్చుపెట్టుటకు వైవారి యంగీకారమును బడయవలయును. ఇట్టి సిద్ధిగతులచే రాష్ట్రీయములకు పలునష్టములు సంభవించుచున్నవి. ఏరాష్ట్రపు ధనము ఆరాష్ట్రపు అక్కటలకు వెచ్చించుట రాష్ట్రీయకీ ముఖ్యసాధనము. ప్రస్తుత విధానముచే, ప్రతిరాష్ట్రమునకును నష్టకరముగనే యున్నది. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు తమధనమును తాము ఇచ్చువచ్చినట్లులు వెచ్చించు నధికార ముండుట గూడ స్వపరిపాలనమునకు మూలాధారము. రాష్ట్రస్వాతంత్ర్య మవసరమని హిందూదేశమున నిన్న నేడు కనుల దెరివలేదు. 1870-వ సంవత్సరమునుండి నేటివఱకును ఈ సహస్య భారతీయుల మనోవిధియందున్నట్లుల రామచంద్రరావుగారు స్పష్టపఱచి యున్నారు. రాష్ట్రప్రభుత్వపు గారు తమ పవిత్రసందేశమున రాష్ట్రస్వాతంత్ర్యవసరమును సూచించియున్నారు. ఆంగ్లోహిందవపత్రిక యగు టైముస్ ఆఫ్ యిండియా పత్రిక ప్రజా కక్షపాతి యని చెప్పుటకు వలను పడదు. అట్టి పత్రిక గూడ ప్రతి రాష్ట్రమునకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము వెంటనే యొసగబడవలెనని ఘోషాపథముగ వ్రాసియున్నది. రాష్ట్రమున కార్థిక స్వాతంత్ర్యము లభించి, ధనమును వెచ్చించు నధికారము ప్రజాప్రతినిధుల కొనగబడినచో, స్వపరిపాలనపు లాభములను త్వరలో బడయుట సుకరము. ఈ రెండుసంస్కరణములును పిష్టవకరములు గావు. హిందూదేశ రాజకీయ పరిణామమున కనుకూలములై పరగుచున్నవి. ఈ పరముల బడసిన గాని, స్వల్ప సంస్కరణముల ఫలప్రాప్తిలో మనోరథ మీదేరదు. అందుచేతనే రామచంద్రరావుగారు మొదలగు ప్రముఖులు గూడ స్వపరిపాలనము బడయుటచే జాతీయ సౌఖ్యవ మేర్పడునని తలచుటకు కారణ మగుచున్నది.

స్వపంచాలవోద్యమమును తొలగించుటకు ప్రభుత్వము
 వారు కఠిన శాసన ప్రయోగమును చేయుట కనిచి తనము
 నునియు పోయి ముందవనియు మా ముందాహాహా గాను గా. తీ
 గారు ప్రతికలకు ప్రాసరి. ఇట్టి కఠిన శాసన ప్రయోగమును
 జూడ స్వాతంత్ర్యము స్వపరిపాలనను న్యాయమును పడచుట
 నన్న దేశములకే యనియు న్యాయమును తూర్పు భాగముం
 దున్న దేశములు మాత్రము నిండుభాగకార వ్యయవారు
 అభాషించినట్లు నడుచు గొనవలసినదని స్పష్టమగుచున్నది.
 జనాను, చిల్క, చాళిషి, నన్నం ప్రాంతములు
 లందు మాత్రం ప్రాంతమున స్వతంత్ర ప్రభుత్వము గలదు.
 ఇట్టియెడల ప్రతిభువండు మొకటియే స్వపరిపాలన కనన్వయని
 నుడువుటకు గలదెట్లె? యిందుచేయు వ్యవహారము
 వని కప్పువారందరకు ప్రతిభు సామ్రాజ్యమునకు కళంక
 మును జెచ్చినవారలగుచున్నది. ఏకైక ప్రభుత్వము
 దని కాంత వచనములతో బ్రేరంబియ్యబడుచున్నది. చురు
 కరత్తుకు చాల దూరము. భారతమును స్వపరిపాలనమున
 కర్తు లగునాకు నది ఏర్పడునని నేచియుండు వలన నిత్యాధిక
 ల కేసలించుచును. ఇట్టి సామ్రాజ్యములను స్వచ్ఛందసేవా
 వృత్తి రామనాథుని ఆంధ్రమునకే వెల్లివిచ్చుట కను నాశ్చ
 ర్యము. ఇంగ్లాండును కన్యకాను గాలించినట్లు కఠిన
 శాసనములు ప్రయోగించుకొనినవిభింపండు అంధాకరమున
 కనకాళి మాయకుండున ప్రభుత్వము వారు ప్రపతింపవలెను.

విరోధామహాసంగమము

దక్షిణాఫ్రికాకు ప్రజాపరిపాలనాందోళనము

జనరలు బోథా గారి నిరసనోపన్యాసము

విగ్రండు నౌకాదళ యాజమాన్యము-డబ్ల్యు. ఎస్. అడ్మిరలుగారు స్వీకరించుట

బొంబాయి సమీపమున మంగోలియానాక మందుగనికి తగిలి మునుగుట

(రైతురు ఏజన్సీ)

ఇంగ్లండు

బొంబాయి తీరమునందు గనులు

ఇంగ్లీషు మెయిలుస్టీమరు మంచుబడుట

లండను, జూన్ 24:-జూన్ 23-వ తేదీ శనివారము షధ్యాహ్నము బొంబాయికి కొంచెముదూరములో (81-వ మైలు) ఉండనుకు రహదారి గొంపోయి తిరిగి తపాలను తీసికొని వచ్చుచున్న ఎస్. ఎస్. మంగోలియాను మెయిలుస్టీమరు మందుగనికి తాకి మునిగినదని ప్రకటించబడినది. వివరములు పూర్తిగ నితరవరకు తెలియలేదు. ప్రయాణికులు, ఓడ సిబ్బంది యున్న పడవలు మాత్రము బొంబాయిలోను ఆచుట్టుప్రక్కలను ప్రవేశించినవి. మెయిలుతపాలు పోయినట్లు తెలుపుచున్నారు.

విగ్రండు నౌకాసేనాని

క్వీన్స్టౌవుక్, జూన్ 25:-వైసు అడ్మిరలు చేత గారు సెలవుపొంద యున్నందున ఆమెరికా అడ్మిరలు సిమ్సుగారు తాత్కాలికముగ విగ్రండు నౌకాసేనానిని నియోగింపబడిరి. యుద్ధమారంభమైన వాదిగ తక్షణదీక్షగ యుద్ధకార్యాచర్య దగుటచే చేతగాలికి శరీరాంగోస్తము కొంచెము బాగుండమింజేసి విక్రాంతి బొంబంబలసి వచ్చినది. ప్రధాన నౌకాకార్యాలయమున సాంకేతికగుర్తులతో గూడుకొన్న పతాకములు విరాజిల్లుచున్నవి.

జాతీయ యుద్ధవ్యయము.

లండను, జూన్ 25:- నేటిదినమున జరిగిన ప్రజలచందములో బ్రిటిషువారి కీయుద్ధమునగలిగిన ధైర్యవివరములను బోధనగా గారు తెలియజరిచిరి. క్రిందటి సంవత్సరము అక్టోబరు 8-వ తేదీ నుండి దిశంబరు తొమ్మిదవ తేదీవరకు ఖర్చు 75,82000 ల పానులు. మే 6-వ తేదీ నుండి జూన్ తొమ్మిదవ తేదీ వరకు ఖర్చు 75,82,000 ల పానులు. వైస్రములకలన గలిగిన వ్యయాధికృత్యలతో విశేషభాగము అప్పలిచ్చుట వలనగలిగిన. వైస్రకమందుగుండు సామగ్రివ్యయము విశేషముగ పెను పడిన వారు చెప్పిరి.

ప్రాము

శత్రుప్రయత్నములు విఫలము లగుట

లండను, జూన్ 24:- నేటిసాయంకాలము పరాసు అధికారు లిట్లు ప్రకటించిరి. రాత్రి విశేషకాలము వరకు ముట్టడినలిపిన సింగుట శక్తులు వాడేయలారు ప్రదేశము నను, ఫిరంగులను దక్షిణ, ఈశాన్యభాగముల పట్టుకొన బ్రయత్నించిరి. అన్ని ప్రయత్నములు విఫలములు చేసిన బడిన. అందువలన శత్రువులకు విశేషవ్యయపాడప్రాప్తింజెను. వారి కురుకయు లాభము గలుగ లేదు. రాయరి, ప్రాచ్యముల ఫారములలో జరిగిన యుద్ధము చాల భారముగ నుండెను. ఎఫ్.డి. డెల్విన్కి తూర్పున నున్న ప్రాచ్య ద్వంతు ఫారమున కుత్తరముకరకును వ్యాపింపజేసి ఆ ప్రదేశముల వశముజేసి కొనుటకు జగ్గులు ప్రబల ప్రయత్నము లానరించిరి. నిన్నటిదినమున వారచటినుండి తమిళును బడిరి. ద్రావేణి తూర్పునను, కెనానియన్ దిశాక్షిణికి తూర్పునను, ఫిరంగి ముఖ్యప్రదేశమునను చేసిన శత్రు ప్రయత్నములు విఫలకృత్యములు చేయబడినవి.

ఫిరంగియుద్ధ సంక్షోభము.

లండను, జూన్ 24:- చెవిజేడేముఖ్య ప్రదేశమున దినమంతయు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. పరాసువారు చెప్పిచున్నారు. పరాతిరశయ్యుద్ధము జరుగలేదు.

పోర్చుగీసువారి విజయము.

లండను, జూన్ 22:- ఎఫ్. ఎం. సర్ డగ్లసు హేగు గారిటుల చెప్పిరి-ఆర్మెంటియన్సునకు దక్షిణమున నొక జగ్గును కావలి వైస్రమునంతటిని నిన్నటిదినమున పోర్చుగీసువారు చంపివేసిరి, పట్టుకొనిరి, ఈరెంటిలో నేదియో చేసిరి.

గ్రావెల్లి ఆర్మింటియన్సునకు శత్రువుల యుద్ధము వ్యర్థమగుట.

లండను, జూన్ 24:- బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.- గ్రావెల్లి ఆర్మింటియన్సుకు ఆగ్నేయ భాగమున ముట్టడించుటకు శత్రువులు ప్రయత్నించిరి కాని విఫలమైరి. హోలిక్ కోట్ అడవి సామీప్యమునను, స్కాన్స్ నది కుత్తరముఖమునను, మెన్సెన్సునకు శత్రువులు ఫిరంగులతో తీవ్రముగపోరిరి. 4 శత్రువిమానములను నేల గూల్చితిమి. మా విమాన మొకటి కానించుటలేదు.

శత్రువుల ద్వందయుద్ధము తీవ్రముగ జరుగుట

లండను, జూన్ 24:- పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:- వ్యాన్సిలానుకు తూర్పుభాగమున తీవ్రముగ ప్రతియుద్ధము జరిగినది. మెయిసీపారుకు ఈశాన్యముల శత్రువుల స్వాగ్ధనములో నున్న కొంత ముఖ్యప్రదేశమును చాలవరకు మావశము జేసికొంటిమి. మ్యూసుకు వామపార్శ్వమందు హార్డివైసు ప్రదేశమందు ఫిరంగులతో ద్వందయుద్ధ మతి దారుణముగ జరిగెను.

బెలియంలోని బ్రిటిషువారు.

లండను, జూన్ 25:- లంబాల్డైడు దగ్గర నున్న బ్రిటిషువారు ఆ స్పెండుకు 9 మైళ్లదూరములో నున్నరని ప్రధాన కార్యాలయ మందున్న విశేషకుడు తలవినప్పినాడు.

శత్రుకందకములలో చొరబడుట.

లండను, జూన్ 25:- హేగుగారు నేటిపూర్వము లిట్లు ప్రకటించిరి:- అనేకచోట్ల శత్రుకందకములపై దొమ్మిజేసితిమి. ఈ ఘెబుల్లికోట్టు, రూక్సు లూసు, హూగు వద్దమున్న కందకములలో జయవంతముగ జొరబడితిమి. అనేక మంది జగ్గులను హతముజేసితిమి. వెక్కుమందిని బందీలుగ గొంటిమి. శత్రువుల కందకపు గోతులన్నిటిని భస్మీభూతముజేయుచు వెర్మిలీసుకు ప్రాగ్నిక్రవమున్న కందకములలో రెండుగుంటలవరకు నిలువబడితిమి. అనేకమందిని హతముగజేసి 15 మందిని మావశము జేసికొంటిమి.

లండను, జూన్ 25:- పరాసు అధికారులిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ప్రాచ్యద్వంతు ఫారమునకు, హార్డివైసు దిశను, బియోరియా తూర్పునను, రాయారిముఖ్య ప్రదేశము నను ఫిరంగియుద్ధము తీవ్రముగ జరిగెను.

రుష్యా

పారిసీకమున రుష్యును విజయము.

లండను, జూన్ 24:- రుష్యును అధికారు లిట్లు చెప్పుచున్నారు.- రాయారు ప్రదేశములో మేము తురుపుల రెండు మైళ్లదూరము వెళుకు తరిమితిమి. మేము సగ్గిసు ప్రదేశముననున్న ఆఫ్ఘిష్టను నదివరకు పోతిమి.

రుష్యును వైస్రము.

లండను, జూన్ 24:- "వైస్ర" పత్రిక విశేషకుడు జనరలు బ్రెసిలాఫుగారి ప్రధానకార్యస్థానముల సందర్శించెను.

గత ఆరువారములందును వైస్రలలో సంగ్రామోత్సాహము విశేషాభివృద్ధి నొందెను. జనరలు బ్రెసిలాఫుగారి మూర్తివంశమున, కీర్తియు అత్యున్నత కార్యము లానరించెను.

కోసక్కుల సంగ్రామోత్సాహము.

వెట్రోగ్రాడు, జూన్ 24:- కోసక్కుల పాను రుష్యును కాంగ్రెసు సభారంభమున దేశమున కావలెనున్న శత్రువులతోడను, దేశములోనున్న శత్రువులతోడను పోరాడవలసినదని అధ్యక్షు లుత్సాహకరముగ నుపన్యసించిరి. లెనిన్సుగారి నునుచుల విషయమున నెక్కుడు నిష్కర్షతో పనిచేయుటకు వద్దకుల కవనకంఠములుగ జేయవలసినదని వైస్ర ప్రతినిధులు గొరిరి. ఆయనుచులు దేశద్రోహులని వారి యభిప్రాయము, కాసక్కుల వైస్రలతో నొక ప్రత్యేక వైస్రము నేర్పరపవలసినదనియు, వారు రణరంగమున ప్రాణత్యాగముముజేయ సంసిద్ధులుగ ముందునియు వారుచెప్పిరి. కాంగ్రెసు జూపిన సమోత్సాహము మంచి పట్టుదల గలదిగ నున్నది.

జాతీయ సభా సమావేశము.

వెట్రోగ్రాడు, జూన్ 24:- వైస్రల యొక్కయు కార్మికుల యొక్కయు ప్రతినిధుల పానురువ్యను కాంగ్రెసు సభవారు వెంటనే యొక కాసనీర్మూల సభ నాహ్వానింపవలసిన దనియు, ప్రజాప్రతినిధుల సంఘము నొకదాని నెలకొల్ప వలసినదనియు, అందు రయతులకు గూడ ప్రాతినిధ్య మొనగవలసిన దనియు, వీరందరికి నొక సాంఘికమంత్రి పూచీ దారుడుగ నుండవలయుననియు వాంఛించిరి.

కార్మికులకు విజ్ఞాపనము

లండను, జూన్ 25:- కార్మిక వైస్ర ప్రతినిధి సభల ఆఖరి రుష్యావహజనసభవారు ప్రజలకందటి కొక విజ్ఞాపనము సంపిరి. కొంతమంది ప్రతినిధులకారులు తగిన సమయమున కెదురుచూచుచున్నారనియు, సమయము దొరకిన వారు విప్లవమునంతయు సకాంతి సంస్థాపనముల మూలమున చెఱుప నెంచుచున్నారనియు, కార్మికుల సమూహమేదియు వీధులలో నుండకుండుగాక యనియు, దురుద్దేశముల కించుకయు నెడమియవందురు గాక యనియు నావిజ్ఞాపనపత్రమున వివరింపబడినది.

వైస్రకాధికారిని శిక్షించుట

వెట్రోగ్రాడు, జూన్ 24:- ఒకానొక వార్తాపత్రిక కార్యాలయమున ముట్టడించిన ఆరాజకీయుల విదవివెట్టి నందులకు వెట్రోగ్రాడు వైస్రకాధికారి జనరలు పోలోవైపు గారుగారికి దొరతనమువారు నాయమాత్రక్షు నొసగిరి.

ఇటలీ

ఆసియాగో పీఠభూమి యుద్ధము.

లండను, జూన్ 24:- ఇటలీఅధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఆసియాగో పీఠభూమిలో ఓర్టిగోరి శిఖరముమీద మనము క్రొత్తగా నాక్రమించిన స్థలమువైశత్యము ఫిరంగి వర్షము గురిపించిరి. మేమును తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగితిమి. ఈ ప్రదేశములో జూన్ 19-వ తేదీని మేము నాలుగు తుపాక్షలను, 14 మరఫిరంగులను, వేయి చిన్న పిస్తోలులను, విశేషముగ మంసుసామగ్రిని, ఖనిజ సామగ్రిని పట్టుకొంటిమి.

క్రొత్తరంగము విస్తీర్ణ మున్నతము.

లండను, జూన్ 24:- కోలోనుగజెట్టిలుల ప్రకటించుచున్నది:- సెటిల్ కమ్యూన్ పీఠభూమియందలి క్రొత్తరంగము నుగణలోయ మొదలుకొని ఆసియాగో లోయవరకును వ్యాపించియున్నది. దీని విస్తీర్ణ మత్యుభుతము. వైరాలులో నున్న పర్వతములు రాత్రియంతయు ఫిరంగిధ్వనిని ప్రతిధ్వనించుచుండును.

రాజద్రోహుల విచారణము.

రోము, జూన్ 23:- మహా రాజద్రోహనేర విచారణము నిన్నటితో పూర్తియయ్యెను. దీని కంతటికిని ప్రధానకారకుడు మాన్సిగ్నరు గెగ్గాతు గారు. ఇతడు పేరు వదలిన వెటికను ఉద్వోగి. విచారణానంతరము గెగ్గాతు గారికిని మరి యిద్దరికిని యావజ్జీవన ద్వీకాంతరవాస తీక్షణము, ఇద్దరికి ఆయిదే, ద్దక్షిణము, మరిద్దరికి మాడు సంవత్సరముల శిక్షయు విధించబడినది. మరెయొక నేరస్థుడు తుపాక్షిలో కాల్చి యును మొదటి నేరస్థుడును, చివర నేరస్థుడును నేరమును జేసి పారి పోయిరి.

అమెరికా

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల

వైద్య శాఖాదళము

లండన్, జూన్ 25:— 2 వేల యు.ఎస్. వైద్య శాఖాదళములు 6 బ్రిటీషు వైద్యకాలయము పనిచేయుట కారంభించినవి.

గ్రీసు

గ్రీసు మంత్రివర్గమువారు తమ పదవులను పరిత్యజించుట.

ఏథెన్స్, జూన్ 24:— జానార్దనాదుడు, జయసు గారును రాజుగారి ప్రాసాదమున కేగుచుంచి వారితో చాల సేపు సంభాషించిరి. ప్రస్తుతమున్న మంత్రివర్గమువారు తమ పదవులను చాలించుకొనినయు వెనలగు గారు క్రొత్త మంత్రివర్గము నేర్పరచుచున్నారనియు తెలియుచున్నది.

గ్రీసుదేశ కమత్వము.

లండన్, జూన్ 25:— వికమత్వమును స్వేచ్ఛునట్టి ముగ్గుల కొల్లువట్టి విభుగు పరిపాలనా విధానమును గ్రీసు దేశములో స్థాపించ వలయునని మిత్రమండలివా రుద్దేశించు చున్నారని బాల్కన్ గారు ప్రజలనభిలీ డెన్చిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

బోధాగారి యుపన్యాసము.

లండన్, జూన్ 25:— రాష్ట్రీయసభ ఎన్నికలనుగురించి రాజ్యాంగపద్ధతుల నవలంబించి పోరుట కోరనియును కేపు కొలనీలో రాబర్టుజ్జు నుండిరమున తమయుపన్యాసమున బోధాగారు నడిచిరి. రాజకీయ విషయములలో సంబంధము లేకుండిన బాగుండును. స్వవిషయములయందు గూడ రాజకీయ విషయములను ప్రవేశపెట్టుట కారంభించిరి. అనేక విషయములందు అనవసరముగ రాజకీయ విషయముల సంబంధమును కలుగజేయుచున్నారని ఆపన్న వాదనజేయుచుండగ తనప్రజలను ఆపాయములందు విడిచిపెట్టిన ప్రజానాయకు ను పరికించుచున్నందు విశ్వాసభూతంబు డనియు పిలువబడును. దక్షిణ ఆఫ్రికా భావిదశకుంతయు బోయరులయొక్కయు బ్రిటీషువారి పరస్పర నహకారము మీద నాధారపడి యున్నది. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో భిన్నాభిప్రాయము లగు రెండు కక్షిదారు లుండగూడదు. అట్లు భిన్నాభిప్రాయ లుండుట సమంజసము గాదు. (అధికోత్సాహము) రిపబ్లికను ప్రభుత్వ విధానమును మన మిప్పుడు వినుచున్నాము. ప్రజలు విడిపోవ గోరెదరా? వర్తమాన కష్టకాలమును ప్రజలు ఈశ్వరశాస నముల నిపుడు ఎందులకు తలపెట్టరెను. వీలైనంతవఱకు రిపబ్లికు ప్రభుత్వము కావలెనని పీఠబద్ధులలో చర్చాదగవడిన ఎంత భాగుండునా? రెండు జాతులవారి సురుజ్జేముల ననుసరించి బ్రిటీషుదీప్తిలయందు సంఘముల సంబంధములు సాంఘిక శాస నము (యూనియన్ ఆఫ్) 4వ అనుబంధము ననుసరించి యుండునని జాతీయవాదుల విధానము వారెవ్వరును బోధించుచున్నవి. ప్రజల స్వాతంత్ర్యముకెట్టి భంగమైన కలిగినది ఎవరికైన యభిప్రాయమున్నచో వాడట్లు నడువదగును. వారి హక్కులకెట్టి నష్టముకలిగినది వారి నన్నిటిని ప్రజలు తెలి యజేసి కొనవచ్చును. అని బోధాగారు నుడిచిరి. ఇట్టివేదియు లేనిచో రిపబ్లికు ప్రభుత్వము కావలయు ననుటకు గతంబెట్లని బోధాగారు రడిచిరి.

రిపబ్లికను ప్రభుత్వములో నున్నటువంటి స్వాతంత్ర్యము, హక్కులుగూడ దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజలకు గూడ గలవు. దక్షిణ ఆఫ్రికా మన జన్మభూమి. మన కులభవము. మన స్వదేశము నిమిత్తము మనము పొటుపడి కష్టించిపో మన జన్మస్థానము కావలెను. (సంసరము) దక్షిణ ఆఫ్రికా కుమ, గ్రేట్ బ్రిటనుకు సంబంధ ముండవలయును. (సంశో మము) భూరచుకు ప్రజాకలహ మున్నవించిన గాని గ్రేటు బ్రిటనుకు మనకు సంబంధ బాంధవ్యములు చెడకాలవు. స్వా తంత్ర్యము గురించి ఉపన్యాసము తెన్నియైన నీయవచ్చు ను. రెండుజాతులవా రుంకరించినగాని రిపబ్లిక స్వేచ్ఛుట కవకాశము లేదు. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో రిపబ్లికు ప్రభుత్వము ౧౦ డిగ్రీలు వా రియనుచురా? మీ యు పన్యా స యేవల న కొంచె మైన ప్రయోజనము లేకుండు టయే గా లేనిచోని అపోహములకు మోక అవకాశము కలు గును. కర్మ ప్రభావమువలన మీరు కేము నుద్ధరింపవలయు.

యుద్ధమే సంప్రాప్త మయ్యెనేని మన గొంతుకులను మనము గోసికొనుటకుంటిది. మన యనంతరమున ఇంకొకరు కచ్చి మన సొమ్మంతను కొల్లగొనిపోయి వారు మనకు ఆధికారులై మన తలపై కూర్చుండురు. (సంశోమము) ప్రజ లలిసాహసమును జేయుచున్నారు. అన్నిటి ఉత్పత్తిజేయుట కను సులభ శాస్త్రము. కాని ప్రజ్వరిల్లినపిదప దాని బ్యాలలను చల్లార్చుట చునతరము కాదు. కాన ఇట్టి అవిశేషము పద్ధతులను విడనాడి యుద్ధానంతరమున కను గు ఉచిత శాస్త్రములకు అప్పు టుగ నుండు నట్లు మనము ప్రయత్నించవలెను. యుద్ధము ముగిసిన పిదప మన సమస్యలను పూరించుకొనవచ్చు ను. (సంశోమము) దక్షిణ ఆఫ్రికా గ్రేటుబ్రిటనుకు సోదరి రాజ్యము. అద్దానించేసి దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజలకు నహజనుగు సంభాషనమును కోల్పోకుండగ గ్రేటుబ్రిటనువారితో స్నేహ భావముతో మెలగుట వలసివిధి. గ్రేటుబ్రిటను వారికి దక్షిణ ఆఫ్రికా సంఘమువారికి (యూనియన్) సంబంధము చెడకుం డగ సాంప్రదాయ సిద్ధమగు బాంధవ్యమును బలపరుచుట కర్హ వ్యము. బ్రిటీషువారి నాకారభము ధర్మమాయని మన ఇట్టి కష్టములు లేకుండగ హాయిగ నుంటిమి. జాతీయవాదులకు కొంచెము ప్రాముఖ్యత కలిగినంతమాత్రాన రన్ను భయపెట్టజాల రని బోధాగారు నుడిచిరి. కేపు కొలనీలో 60 శతములు జాతీ యవాదులకు లభించినవి. వీరి మొత్తము 1850. రెండంగమందు 50 వేల యూనియను వోటర్లున్నారు. నిశ్చయముగ వీరెవరును జాతీయవాదులు గారు. గ్రేటుబ్రిటను వారికి దక్షిణ ఆఫ్రికా యూనియన్ వారికి శాశ్వతము సంబంధము కలిగి పరస్పర విశ్వాసములతో మెలగవలయునని బోధాగారు తమ యుపన్యాసమున, శాంతయుగ గంభీరముగ ప్రజలను పురస్కరించిరి.

కెనడా

ఉదారస్వభావము గలవారు (లిబరల్సు) లారకు గారికి ప్రతికూలముగ నుండుట.

టోరాంటో, జూన్ 24:— ఈవార మాధురక మరింత ఎక్కువగ నిష్పంధకవైద్యకమును గురించి సర్ విల్ ఫ్రెడ్జులారి యుగారికి చాలమంది లిబరల్ సంఘమువారు ప్రతికూలముగ ప్రసంగించుచున్నారు. కామస్పృహలో లారెరుగారికి ముఖ్య ప్రాధుత లగు ముఖ్యసభ్యులు ప్రత్యేకసభవారికి తెలియ జేయువని ప్రతిపాదించిన లారెరుగారి యభిప్రాయమును అంగీ కరించలేదు. ఆరుగురు లిబరల్ సభ్యులుమాత్రము సర్ విల్ ఫ్రెడ్జు డు లారియరుగారియొక్కయు హ్యూటెక్కులోనున్న నిష్పంధక వైద్యకప్రతిపాదనలను ఆభిప్రాయములను బలపరచెదన.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియా యందు నిర్బంధ సేనాశాసనము

సిడ్నీ, జూన్ 25:—కొన్నికోజులలో మాజెను గారు వైద్యక సమాజము గురించి ప్రధానమగు విషయమును ప్రక ణించెదనని అనుకొనుచున్నాడు. విచ్చికవైద్యములందు చేర దలచుకొన్నవారు ఇష్టమున్నచో చేరవచ్చు నని కడపటిసారి ప్రకటించెదనని కథంతులు గలవు. విచ్చిక వైద్యకసమాజము ఫలించినచో నిష్పంధకవైద్యకసభ్యు మగల ప్రజల సమృద్ధిపై ప్రవేశపెట్టబడును.

జర్మనీ

జర్మను ప్రకటనము

లండన్, జూన్ 24:—జర్మను అధికారి ఇట్లు ప్రకటించు చున్నాడు. స్టోగగన్ వర్షము, లక్ష్మనకు వర్షమునన, టూన్సోల్ కొట్టునకు రెండువేలయదును, నాన్ కౌకాల్ దేశము నందును యుద్ధ పరిస్థితియుగ జరిగినది.

జర్మను ప్రతినిధులతో యుద్ధబుద్ధిలరు గురించి ప్రస్తావించుట.

ఆమ్స్టరుము:— విదేశాంగ వ్యవహారముల ఉపకా ర్యద్యు హ్యూటిక్ ప్రభువు, జనరలు సర్ హెన్రీ, డెల్వీన్, న్యాయమూర్తి ఎంగెరు హేనులతో ప్రకటించిరి. వీరు యుద్ధబం ధిలరు గురించి జర్మను ప్రతినిధులతో ప్రస్తావించెదన.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా క్రొత్తను త్రివ్యము.

ఆమ్స్టరుము:— క్రొత్త ఆస్ట్రీయా మంత్రివర్గ మే ర్పడినది. డాక్టరు జూన్ సిద్ధగారు ప్రధానమంత్రి పదవిని వహించిరి.

తాత్కాలికముగ నియమించుట

ఆమ్స్టరుము, జూన్ 25:— డాక్టరు వాక్ సిద్ధగారు గారి మంత్రివర్గము తాత్కాలికముగ నియమించబడినదియు, నిరంతరశాశికావ్యవహార మంత్రులుగ నున్నారనియు వియ న్నానుండి తెలివాల్సలు తెలుపుచున్నవి.

సేనలు స్త్రీలపై ఆయుధములను ప్రయోగించుట.

లండన్, జూన్ 25:— మైలానునుండిరచ్చిన తిరివాన్ ద్రిట్లు ప్రకటించుచున్నవి.— ప్రాపింట్లు పురమందిరము వద్ద స్త్రీలుగమిగూడి కొట్టెరిమయమై చరించుకొనుచుండగ పై వ్యయులు వీరిపై తుపాకులను ప్రేర్చిననియు 24 గురు హతు లైననియు, 30 మందికి గాయములు కలిగినట్లును ఆస్ట్రీయా పార్లమెంటు సభవారికి జెప్పల ప్రవిధి తెలియజే సెను.

జపాను

జపాను రాజుగారు పార్లమెంటును ప్రారంభించుట.

టోక్యోము, జూన్ 25:— డయట సభయొక్క ప్రత్యేక సమావేశమున శాశ్వతమును ప్రారంభించిరి. వారి యుపన్యాసమున విదేశీవిషయము లెన్నియును జేర్చొర బడలేదు.

దెన్మార్కు

క్రెస్టియానియాలో విదేశీయుల స్వాధీనమున ప్రేలుకు వస్తువులు వట్టువడుట.

కొపెన్ హేగ్, జూన్ 24:— ఒక రహస్యపు భవ నమును కొంతమంది విదేశీయులు ప్రేలెను వస్తుసముదాయ మును విస్తారముగ తమ స్వాధీనములో నుంచుకొన్నట్లు తెలిసి క్రెస్టియానియా పోలీసువారు వీరిని బంధించిరి. లైలుప్రేషను వద్దగూడ జ్వలించుడి వచ్చిన పెట్టెలలో గహితము ప్రేలు కు వస్తువులు కాన్పించినవి. పట్టురడిన వారిలో జర్మను జ పానియవరు వాక్ రాబెక్ ఖెన్సు గూడ గలడని అధికారు లు తెలియజేయుచున్నారు.

సింబా

మానుసుల శిక్షించుట.

సిడ్నీ, జూన్ 25:—గతమాను మానుసుల నుండియు మానుసులు నిరంతరము పోగునగుతుట వలన వారినిశిక్షించుట కవకాశము లేకపోయెను. ఇందునిమిత్తము వశీకర్పాను క్షీన్డ పోన్న గొండాబారద్ద సంపదజెను. ఈవెల 7-వ తేదీని 800 ల మానుసు లక్ష్మరుల 90 మంది గూర్గా సిపాయిలును ఇద్దఱు యూకోపియను ఉద్యోగియులుగల పటాలములు టూకు జామురదికన్ద నెడిచ్చిరి. 20 నిమిషములు పోరాడెన యుద్ధము జరిగెను. రిక్రెంపులు చనిపోయి:వారిని, గాఢముగ దెబ్బలు తగిలినవారిని మోసికొనిపోత 18 శరముల విడిచిపెట్టి గూడ వరు 2 వైద్యులి. మాడటాలముకు గూడ విశేషనవ్వయు వాడి డ్దెను 35 రు సిపాయిలు మరణించిరి. 17 రు గాయములు తగి లెను. ఒక బ్రిటీషు ఉద్యోగి మరణించెను. 12-వ తేదీని పొం డాలాకన్దనున్న పటాలము మగల మనుసుల లక్ష్మరుమీనికి బోయెను. ఈ లక్ష్మరు మిక్కిలి పెద్దది. వారించు వలన నో యుద్ధము జేయ కయే నెడలిపోయిరి. 15-వ తేదీని జనరలు డెయిరుగారి యాజ మాన్యమున నొక వైద్యులు సహాయుల తగి గాధారిగుండా ప్రమాదము చేసెను. శత్రువు తక్కుడెక్కడ నుండియో నాలుగు గుండ్లను మార్తెను కొట్టిరి. పిదప శత్రులహదయే లేకుండెను. 19-వ తేదీని 1500 మానుసులు మా వైరికుల నెరిపించిరి. కాని రెమివేయబడిరి. ఆ యుద్ధముక 5 గురు వైరికులను, 2 బ్రిటీషు ఉద్యోగులును, చనిపోయిరి. 21 వైరి కులకు దెబ్బలు తగిలెను.

19-వ తేదీని గూడ శత్రువు తెరింగిరి. 20-వ తేదీని వారిని మా వైరికులు రెమివేసిరి. ఆ సమయమున నొక బ్రిటి షు ఉద్యోగియు 5 గురు వైరికులును మరణించిరి 14 రు గాయములు తగిలెను. 21-వ తేదీని గూడ శత్రువు తెనుకుని రిరి. రెండులోయల నడిమిప్రదేశము నాక్రమించుట వలన వారి స్థానములు బహు దృఢమున నుండిన. మానుసులకు విశేషదృఢములు గలిగినట్లును మర్చుటకు వచ్చెడి. ఆ సమయ మున మా మాణిక్ బిమానుల గూడ విశేషముగ పరివేశిసెను. సరియొక మానుసు మరణి న్నాంబించెను. ఈ నిరయన 10 వైరికులు మరణించిరి. 40 మంది దెబ్బలు తగి లెను 22-వ తేదీని గూడ ఒక వైద్యులు గాయలు చెడలేదు గాని శత్రువులతో యుద్ధించెను. మా వైరికులలో నొకడు మరణించెను. 2 రు గాయములు తగిలెను.

స్థానిక వార్తలు

కాకినాడ సభ

కాకినాడ హోమహాలు లీగు మండల సంఘముల వారు కలసి ఆదివారమునాడు సభచేసి నిర్వహణమును నిర్వహించుచు స్వదేశీవ్రతమును బూని నిధి సేర్వకరించి, 15 గురు మరల హోమహాలు లీగునందు చేరి మా ప్రోలవరము జమీం గారుగారుగూడ సభకు వచ్చిరండిరి. (మూర్ఖులండియా)

జగన్నాథభక్త సమాజము:- ఎన్.మూరయ్య

గంగారెడ్డిగోడైన హిందూ ప్రాంతాని పాతశాలయందు ప్రతి దినము ఉదయము 8-30 మొదలు 10 గంటవఱకు భగవద్గీతలను శ్రీరామకృష్ణమహానుభావ చరిత్ర శర్వానంద స్వామిలవారు బోధించెదరు. ఈనెల 24వ తేదీనుండి బోధనము ప్రారంభించబడెను.

ఎన్.మూరయ్య బ్రాహ్మణ పాఠశాల:- ఈపాతశాల

కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ఈ నెల 24వ తేదీన సభ గావించిరి. కార్యనిర్వాహకసభ్యులగు టి. జస్వంతసింగుగారి చరణమునకు సభవారి సానుభూతిని ఆటటుంబమునకు చేరిన టి. బహదూర్ సింగు గారికి తెలుపుటకును జస్వంతసింగుగారి స్థానమును టి. కేశవరెడ్డిగారిని నియోజించుటకును, సి. కన్నయ్యనాయకుగారిని మరయొక కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగా చేర్చుకొనుటకును సంఘమువారు తీర్మానించిరి.

వాడియా, అరండేలుగార్లు:- ఈ నెల 24వ

తేదీ ఆదివారము రాత్రి వాడియా, అరండేలుగార్లు నేలం పైలుపైవకమిడుగా వెళ్ళిరి. వాళ్ళు వచ్చుచున్నవాడ సాయంకాలమే పురవాస్తవ్యులకు తెలిసినందున వానకురియు చున్నప్పటికిని చాలవందల ప్రేమకుబోయి వారికి చాల గౌరవము గావించిరి. వారిరువురకు పుష్పహారములను పాలు పలు హారములు మున్నగువానిసేసంగిరి. రైలు వైలుడేరి పోవు నప్పుడు వారందఱును పండేమారే భవనల గావించిరి.

స్వదేశీసాపు:- అనిబెసెంటు, వాడియా, ఆరం

డేలుగార్లు నిర్బంధవాసమును ఆడేపించుటకు కల్లకొట్టలో గతపోవవారము జరుపబడిన సభయందు, సభనలంకరించిన కొందఱు ప్రముఖులు స్వదేశీవ్రతమును పూరి, ఇరవల లక్ష రూపాయలు వెట్టుబడిపెట్టి స్వదేశీవస్తువులనన్నిటిని తెప్పించి యొక పెద్దసాపును ఏర్పరుచుటకు కలపవర్తకులు బాలకృష్ణ కంపెనీవారు యత్నములు గావించుచున్నారు. ఈసాపునందు హిందూదేశీయవస్తువులతోతయగు కాబడిన వస్తువు లన్నియు నుండు నని తెలియుచున్నది.

దుకాణదారుడు త్రాగి అల్లరి చేయుట:-

గడచిన శుక్రవారమునకును సెలవకాణదారుడు త్రాగి గాలిలలి గావించెను. మధ్యాహ్నము 3 గంటల వేళప్పుడు తనకుమిక్కిలి దగ్గుజగానున్న వారి అనుక్రియి రేచేలియందు దినకత్తితో బాడినెను. తరువాత మారియన్న అనుక్రియిలపై పొడిచెను. తిరిగివారి అనునామె నెండవపగ్గాయము పొడిచెను. అటుపై నొక గుర్రుసేరుగారిని వెంటదరిపెను. అప్పుడు కళమున దుకాణదారుడు నేలబడుటకల్ల పీకనుసేరు గారు చాకడగొలుతో వారిని పట్టుకొని వారిచేతినుండి కత్తినిదడదెలికిరి. ఈత్రాగువోడు దుకాణదారునికి మూడు మానముల కఠినశిక్ష విధించబడెను.

అనిబెసెంటుగారి నిధి:- కృష్ణామండల సంఘ

కార్యదర్శి నేమనీ వేంకటసుబ్బారావుగారును, కృష్ణా కాంక్రెట్ కమిటీ క్రెడెన్స్ డి. వివంబరావుగారును, పి. వాగభూషణముగారును వీరి ముఖ్యులైన అయ్యగారు శేర్వోదయ ఆనిబెసెంటుగారి నిధికి బంధాలను పూలు గావించుచున్నట్లును, యాక్రెట్ కమిటీవారి ప్రకారము నుచునుబోధించుచున్నట్లును తెలుపుచున్నది. కావాలల వేంకటేశ్వర వధానిగారు 100 రూపాయలంతరాయము 25 పురాణం వాగభూషణముగారు 25 రూ. కృష్ణామండలము 25 రూ. వేంకటసుబ్బారావు 20 రూ. రామచంద్రారావుగారు 20 రూ. గావ భంజికి 25 రూ. వందలను నమూనా గావించిరి. ప్రతివారము

అనిబెసెంటుగారి కృత్యములను పొగడుచు ఆమె నిర్బంధ వాసమునకు విచారించుచు వారి వారి శక్త్యానుసారము చందాల సేసంగినని తెలిసినది.

తిరువల్లువర్ పాతశాల:- మైలాపూరు నందు

ఈనెల 25వ తేదీన జరుపబడిన తిరువల్లువర్ సభయందు తీర్మానించబడిన తీర్మానము ప్రకారము ప్రస్తుతము చెన్నపురి యందు మూడు స్థలములలో 'హ్యూరత్' గ్రంథమును బోధించుట కొరకు సాతశాలల శేర్వోదయ. ఈనెల 27వ తేదీ బుధ వారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు మైలాపూరు తిరువల్లువర్ ఆలయమునకు చేరువనున్న వెన్నతూరు సుబ్రహ్మణ్యముగారి కాభాపాతశాల తెరువబడును. ఈపాతశాలయందు ప్రతి లక్ష్యీవారమును శనివారమును సాయంకాలము 5-30 మొదలు 6-30 వరకును జాబ్బిటపురు ప్రాంతాని యూనియన్ పాతశాలయందు ప్రతిసోమవారమును, మంగళవారమును సాయంకాలము 5 మొదలు 6-30 వరకును శుక్రవారము సాయంత్రీ భవనమును ప్రతి లక్ష్యీవారమును, శుక్రవారమును సాయంకాలము 5 మొదలు 6-30 వరకును బోధించబడును. ప్రస్తుతము పండిత బాలగంగ్వతి టి. ఆర్. కృష్ణమాచారిగారు బోధించెదరు. 'హ్యూరత్' గ్రంథము చదువగోరి యాకాశాల లందు జేరగోరువారు జీతముల నియ్య నక్కరలేదు. ఈపాతశాలలందు చేరగోరువారు జాబ్బిటపురు గోవిందప్పనాయకపీఠికావేర్కొనమునందు సి.ఆర్. నమశివాయ మొదలియారెగారిపేర గాని మైలాపూరు శశివిలాస మందిరముననున్న హెచ్చు ఎం. సి. నంబూడరావుగారికి గాని వ్రాయవలెను. భవన హామీ ముహూలముగ లభించిన నగరమున పునరావృతం పాతశాల తేర్పరుపబడును.

న్యాయస్థాన వార్త.

దొంగరకము:- వై. గ్రామమునుండి చెన్నపురికి ఒక స్త్రీయును పురుషుడు నీ నెల 25వ తేదీన కచ్చి నాటిరాత్రి రాజాగర్ రామస్వామి మొదలియారుగారి సభమునందు సంకుతొనిరి. తెల్లవారు జామున 15-15 నిమిషములకు గోవింద స్వామి మొదలి ఆను ప్రాంతనేర్పడుచరజికిబోయి ఆ స్త్రీచేతి నున్న మురుగును బాగబోగా నామె కేకలుచేసెను. అంతట నచటనున్నవారు వారిని పట్టుకొనిరి వారిని 9 నెలలు కఠిన శిక్ష విధింపబడెను.

వృత్తాంతములు

ఆర్మీనియనుపీఠిలో జరిగిన బండిపోటు నేరము సందర్భమున బంధింపబడిన పేతు అమీరు గారిని దేశరక్షక కాసనముక్రింద వారిసాలలో నిర్బంధ ప్రవాసమున నుంచిరి.

హిందూదేశము దంతటను జూన్ 18వ తేదీనకు హిందూదేశ చక్షుకవైద్యమునందు జేరుటకు ప్రభాస్తుపెట్టిన హైందవులసంఖ్య 1279 మందియని తెలియుచున్నది.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల జనాభావలన 21-30 సంవత్సరములకు వడిమి వయస్సుగలవారు 10, 000, 000, మంది యున్నానని తెలియుచున్నది.

క్రిశ్చేమలైన దివాన్ బహదూర్, వి. నాగయ్యగారి భార్య నెలకు 30 రూ॥ లు, ఆమెన కుమార్తెకు నెలకు 10 రూ॥ లు చొప్పున నిచ్చుటకు తిరువాత్కూరు మహారాజా వారుత్తరు విచ్చిరి

ఎం. వెనిజలన్ గారి నొకవిందుకు పిలిచిచిచ్చుటవాని చంపివేయుట కాలోచించిన 11 గురికి స లోని క లో భయించుచుంచిరి. ఈముద్దేశముతో మేముటకుచ్చిచి సభ్యునివారిలో కొకడు చెప్పెనని తెలియుచున్నది.

నెల్లూరు మ్యూనిసిపలు లంగర్కావా:- బుచ్చిరెడ్డి పాఠెను వాస్తవ్యులగు మేనకూరు సీతారామ రెడ్డిగారు తన తల్లిగారి ఆపవక్రియల సందర్భమున ఈ నెల 25వ తేదీన 400 మంది నిరాధారులకు మద్రాసోపేతముగ నన్నరాసము చేసిరి. వీరిలో వైద్యశాలయందు నివసించుచు చికిత్సనందుచున్నవారు గూడ గలవని నొక కార్యదర్శి ఎన్. కృష్ణస్వామి రెడ్డి డి. ఏ. వి. ఎల్. గారు మాకు వ్రాసిరి.

ప్రయాగనుండి రామకృష్ణమిషను కార్యదర్శి మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:- ఈప్రయాగ తేత్రమునకు మాకుమాసంబున యాత్రికులు కోటానోట్లుగా వచ్చుచుందురు. వారికి రైలు ప్రయాణాయాగము, వ్యాసులు, పేదలము మున్నగు కష్టముల నేకము లుండును. రామకృష్ణ మిషనువారు యాత్రికులకు సహాయము చేయుచు విశేష సేవ చేయుచుందురు. కాని భవము కావలసినంతలేదు. ఈవిషయమును మేము ప్రజాలోకమునకు తెలుపనియెడల, మా విద్యుత్తదర్శమును మానినవార మగుదుము. ఎంతతృణము నొసంగినను మహాదానముగా గ్రహించుము.

జూన్ మాసాంతమునను జూలై మాసము ప్రారంభమందును పంజరపురము ఆపాదేశపురమునకుబోవు తీర్థ యాత్రికులను దొరతనమువారిట్లు హెచ్చరిక జేయుచున్నారు:- సంగ్రాహాపయోగ నిమిత్తము గ్రేటుఇండియన్ పోస్టులకు రైల్వేలో ఆహార పదార్థములు మున్నగు సమర్యోపకరణములు విస్తారముగ నొంపబడుటచే తీర్థ యాత్రికులకు టిక్కెట్లు అందరికిని దొరుకుట కష్టము. మీరు ప్రయాణము జేయుటకు గూడ బంగ్లా విస్తార మందజాలవు టిక్కెట్లు గూడ లభించుట దుర్లభము. మీ నిమిత్తము ప్రత్యేకముగ పైలు బండ్లను జేయుట కుగూడ పలుపడగు గాన ప్రయాణికులు తమ జాగ్రత్తయిద తా ముండుటకు ఈప్రకటనము జేయవలసి వచ్చిచిది.

కలకత్తా నగరమున గడచిన లక్ష్యీవారమునా శుదయమున సుమారు 8 గంటల వేళప్పుడు వైటుగారు తమ బంగారపు వాచీని నెనరో ఆపహరించివారని పోలీసువారికి దెలియజేసిరి. లోకనసమ్యులరు రోడ్లలో నివసించుచున్న వైటుగారి నాకరునింటిని సోవాచూచుటకు నవ్ ఇన్ స్పెక్టరు జాక్ సన్ గారును వైటు దొరగారును పోవుచుండ మాగ్గమున దొంగకస్తువులను ఆమిత్తేయు అంగడి యొద్ద మూడు మాసముల క్రిందట వైటుగారి మొట్ట పని మానివేసిన నాకరు కనబడెను. ఆతడు బారిచూచి కలనరపడి పారిపోయెను. అతనిని పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించిరి. కాని నాకు సులభముగా పట్టు పడలేదు. తుదకు సట్టుపడిన తరువాత వారివద్ద వైటు దొరగారి బంగారపు వాచీ కనబడినది.

1908 సంవత్సర మేయి నెల 1వతేదీన జాకరాడ్డిగో ఆను కలసికి వారికి కొలొంబోలోని బూరంకోకంపెనీ ఉద్యోగస్థులు 893 రూ॥ల చెక్కును మార్చి రూపాయల తెమ్మరి యచ్చిరి. ఆతేదీనా చెక్కునూర్చి రూపాయలతో నెచ్చటకో పారిపోయెను. దినములు, వారములు, సంవత్సరములుగూడ గడచెను. అచ్చులకు కనబడకపోయెను. ఇట్లు 9 సంవత్సరములు గడచిన వెనుకగతి శుక్రవారమునా డత్తుపట్టుబడి మేజస్ట్రేటు వారివద్దకు దిసుకుపోయెను. తా నా చెక్కును మార్చి రూపాయలకు తెచ్చుచుండగ మార్గరథ్యమున రూపాయల నెనరో అపహరించినియు తనకు నెలకు 27 రూపాయల జీతము కలదనియు పోయినభవమును తిరిగి ఇచ్చిజేతుననియు నతడు మేజస్ట్రేటు గారితో నుచుచేసెను. వానికి 2 సంవత్సరముల కఠిన శిక్ష విధింపబడినది

దాదాభాయి నారోజిగారి ఆరోగ్యము.

బొంబాయి, జూన్ 25:- నేటిదినమున దాదాభాయి నారోజిగారి జీవాత్మి యందేటుము నయము గనివింపలేదు. రోగము యభావకారముగ జేయుచున్నది.

విల్లింప్టను ప్రభువు ప్రభువులు 25 వ తేదీ నాటిసాయంకాల ౫ పూసాయందలి రస్తాకు వెల్తోలోనున్న కింగ్ ఎడ్వర్డు మెమోరియలు ఆస్పిటరునకు, సర్జును మొదలిగారు డిస్మెస్సినని తెలిసిరి.

వైజాం ఇలాకా ఒక జమీందారికి చెందిన తాటికొండ రామారెడ్డి కాయగారి కుమారులు అంతారెడ్డిగా 3 సంవత్సరము వి. ఏ. కరెక్షన్లో గడతేరిరి. వైజాంఇలాకా జమీందారులలో పట్టరకెడ్రాడ్రు లగుటకు వీరే ప్రథములు.

నంద్యోమవార్త.

భూపేంద్రనాథ బాసు, ప్రభాకరకర్ పట్టానిగార్లు ఇండియా కార్యదర్శిగారి సభలో భగ్యుంగ నియమింపబడిరి. భూపేంద్రనాథ బాసుగారి నియామకము సంతోషదాయకము, వీరు కార్యమునాయకులు, ప్రజా ప్రతినిధులు, వక్తలు వీరు తమ భర్తయును సరిగ నిర్వహించెదవని నమ్ముచున్నాము

THE GREAT WAR

AGITATION FOR A SOUTH AFRICAN REPUBLIC

GENERAL BOTHA'S CONDEMNATORY SPEECH

IRISH NAVAL COMMAND TAKEN OVER BY U. S. ADMIRAL

"S. S. MONGOLIA" STRIKES A MINE AND SINKS OFF BOMBAY

[REUTER'S AGENCY.]

South Africa

Talk of South African Republic.

General Botha's Patriotic Speech.

LONDON, June 25.

CAPETOWN.—Speaking at Robertson, Cape Colony, General Botha expressed regret that the Provincial Council Elections had been fought on the political lines. They should have remained outside party politics. Unfortunately politics had been dragged into many matters where they should never have been, even into native affairs. He would be a coward and a faithless leader if he allowed his people to sink into the mire without attempting to rescue them. South Africa's future depended on the co-operation of the two white races and there could not and must not be two streams in South Africa. (Prolonged cheers). Now they heard of a Republican propaganda. Did people want to cut adrift? Why did they raise these matters under the present difficulties? Would it not have been far more honest to have said at Vereeniging that they desired to create a New Republic as soon as possible? General Botha proceeded to point out that the Nationalists' programme and principles specifically recognised clause four of the Act of Union concerning the Union's relations towards the United Kingdom as resting on the "bona fides" of the two nations. Let anyone tell him, General Botha exclaimed, where their rights had been interfered with or curtailed and what was the reason for this Republican Propaganda? The fact was that they in South Africa had the greatest possible liberties and as much freedom as was obtainable under any Republican system. General Botha continued:—South Africa is our Fatherland and our Heirloom. We would indeed be weak and miserable if we did not stand in the first place for our Fatherland (cheers). But I believe in maintaining the link between South Africa and Great Britain. (cheers). You cannot destroy this link without a bloody civil war. All this talk of liberty sounds very well but you cannot create a Republic unless the two races agree and is it possible that Englishmen in South Africa will have Republic? You will do nothing but arouse suspicion by talk like this.

Civil War a Calamity.

If people go on so talking you will never make this a great country. If it did come to war, we should be killing off each other and in the end somebody else would walk away with the spoils and sit on the top of us (cheers). People are playing with fire. Let me warn them that it is very easy to start a fire, but most difficult to extinguish the flames. Let us cease this nonsense and fit ourselves for the days after the war. When after war, then, we shall be called on to settle all kinds of problems (cheers). General Botha concluded by again emphasising that South Africa was a Sister State of Great Britain and South Africa's first duty in the interest of the Union itself was to remain on a friendly footing in the British Empire without abandoning any principle of South Africa. It must always be seen that South Africa's interests were to secure constitutional connection between the Union and Great Britain. But for the British Fleet they would have been in greatest difficulties. The fact of the Nationalists having won a few seats would not scare him. Six seats had been won in the Cape, the majorities of which totalled only 1350 while there were fifty-five thousand Union Voters at the Front who surely were not Nationalists. General Botha delivered an eloquent peroration appealing for the Union between the Britain and the Boer and received an ovation.

Great Britain

The Irish Naval Command.

Held by U. S. Admiral.

LONDON, June 25.

QUEENSTOWN.—The American, Admiral Sims, has temporarily taken over the Irish Naval Command during the absence on leave of Vice-Admiral Bayley, who has been ordered a change and rest owing to the severe strain of his duties since the outbreak of the war. The Stars and Stripes floats over the naval headquarters.

National Expenditure for War.

Mr. Law's Statement.

LONDON, June 25.

In the House of Commons to-day Mr. Bonar Law stated that the daily average national expenditure from 8th October to 9th December last year was £66,15,000 from 1st April to 5th May it was £79,71,000 and from 6th May to 9th June it was £75,32,000. From 1st April 9th June it was £77,52,000. The actual daily war expenditure for the above periods was £57,14,000, £74,57,000, £59,89,000 and £67,23,000 respectively. Increase in the expenditure on the Army was partly attributable to payments ultimately recoverable. Expenditure on munitions had been affected by temporary causes such as more rapid delivery of orders nevertheless he feared the expenditure on

the army munitions would exceed the estimate. Regarding loans to the Allies Mr. Bonar Law said that the Imperial Government was still liable during the opening weeks of the current year to fulfil the commitments undertaken before the entry of the United States the advantage of which was now being felt. Miscellaneous expenditure had substantially increased compared with last year owing inter alia to charges for land and sea transport including purchase of ships and Food Supply and to war pensions which were a quarter of a million weekly and would continue to expand.

Freedom and Unity of Greece.

The Allies' Object.

LONDON, June 25.

In the House of Commons Mr. Balfour said that the object of the Allies was to establish the unity and freedom of Greece under a form of Government which would make that unity and freedom permanent.

Casualties in the Air Raid.

LONDON, June 25.

The Press Bureau now gives the casualties in the air raid of the 12th inst. as 91 men, 24 women and 42 children, killed 222 men, 10 women, and 160 children injured.

Norway

Importation of German

Explosives into Norway.

A Nefarious Plot Discovered.

LONDON, June 25.

COPENHAGEN.—A Norwegian official statement says that Christiania police have arrested several foreigners as a result of finding a quantity of explosives in a private house and also a number of large trunks from Germany filled with explosives at the railway station. Newspapers state that arrested men include the German Baron Von Rautenfeld. Explosives amount to a ton and include explosive cigars and cigarettes and infernal machines resembling pieces of coal to be deposited in bunkers of ships.

Holland

Conditions of War Prisoners.

Anglo-German Conference.

LONDON, June 25.

AMSTERDAM.—Lord Newton, Under Secretary for Foreign Affairs, General Sir Herbert Belfield, and Mr. Justice Younger have arrived at the Hague to negotiate with German delegates relative to the conditions of their respective war prisoners.

Conference on War Prisoners.

LONDON, June 25.

The Hague Conference on war prisoner opened to-day. The Foreign Minister Mr. Loudon opened the proceedings.

Australia

Voluntaryism on its Trial.

The question of Conscription.

LONDON, June 25.

SYDNEY.—Mr. Hughes is expected to make an important recruiting announcement here in a few days. He will probably declare that voluntaryism is on its final trial. If it fails the question of conscription must again be submitted to the people.

Austria

New Austrian Cabinet.

LONDON, June 25.

AMSTERDAM.—A new Austrian Cabinet has been formed under the premiership of Doctor Von Seidler.

A Provincial Ministry.

AMSTERDAM.—A Vienna telegram says that Dr. Von Seidler's Ministry is a provisional one. It consists of bureaucrats.

Troops Fire on Women.

Twenty-Four Killed in Food Demonstration

LONDON, June 25.

A telegram from Milan states that a Czech deputy revealed in the Austrian Parliament that troops fired on a crowd of women holding a bread demonstration before the Town Hall at Prohantitz (Moravia) killing twenty-four and wounding thirty.

TELEGRAMS.

Greece

Greek Cabinet Resigns.

M. Venezelos Forming New Ministry.

LONDON, June 25.

ATHENS.—M. Jonnart, accompanied by M. Zaimis, went to the palace where he had a long conversation with the King. It is reported that the Cabinet has resigned and that M. Venezelos is forming a New Ministry.

Rumania

A Heavy German Levy.

LONDON, June 25.

JASSY.—Germans have imposed a levy of two hundred and fifty millions francs on the portion of Rumania they have occupied.

Japan

Japanese Parliament Opened.

By the King.

LONDON, June 25.

TOKIO.—The Emperor to-day opened a special session of the Diet. The formal speech did not refer to foreign relations.

British Front

The British in Belgium.

Within Nine Miles of Ostend.

LONDON, June 25.

A correspondent at Headquarters wires that the British at Lombartzyde are within nine miles of Ostend.

U. S. Army Medical Corps.

In Charge of British Base Hospitals.

LONDON, June 25.

Reuter's correspondent at headquarters says that two thousand members of the United States Army Medical Corps have taken over six British base hospitals.

Enemy Raid Checked.

LONDON, June 25.

A British communique says:—The enemy unsuccessfully attempted to make raids south-eastward of Gavrelle and Armentiers. Enemy artillery was active near Havringcourt Wood, northward of the Scarpe and at Messines. We brought down four aeroplanes; one of ours is missing.

Trenches Entered Into at Many Places.

LONDON, June 25.

General Haig this afternoon says:—We raided enemy's trenches at a number of points. We successfully entered trenches at Epehy, Bullecourt, Roex, Loos and Hooge, killing many Germans and taking several prisoners. We remained two hours in trenches eastward of Vermilles blowing up dugouts, inflicting casualties and taking fifteen prisoners. We carried out successful minor operations southwest of Lens and northwest of Warneton gaining ground and taking prisoners.

Latest British Communique.

LONDON, June 25.

The British Communique says:—We followed up last night's success south westward of Lens and substantially progressed astride Souchez river on a front of one and a half miles. We completely repulsed a raid south eastward of Ypres. There was heavy air fighting yesterday. We brought down 6 Machines and drove down 5, 5 of ours are missing.

French Recapture Lost Ground.

Artillery Duel Active.

LONDON, June 25.

A French communique says:—A sharp counter-attack east of Vauxillon resulted in the recapture by us of the greater part of the salient still held by the enemy north-east of Moisy Farm. The artillery duel was rather active in the Hurtebise sector, left of the Meuse.

French Front

The Latest French Communique.

LONDON, June 25.

The French communique says there was sustained reciprocal cannonading north of Laffaux Mill and in sectors of Craonne and Chevreux. Twelve hundred shells were thrown into Rheims.

LONDON, June 25.

The French communique says:—There was lively reciprocal cannonading in the sector Royers of and Froimont Farms and in the direction of Hurtebise and east of Chevreux.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondents.

(By Wire.)

Simla

Indian Defence Force.
Recruitment Results.

SIMLA, June 25.

The number of Indians who have applied for enrolment in the Indian Force up to the 15th June was 1,278 for the whole of India.

Calcutta

Meeting of Banga Dharma Mandala.

CALCUTTA, June 26.

Under the auspices of Banga Dharma Mandala a meeting of orthodox Hindus of Calcutta was held on Saturday, Sir Protul Chander Chatterjee presiding. The meeting disapproved of the Civil Marriage Act of Indore and Caste Usages Legislation in Baroda. It protested against rejection of Sankaracharya of Govardhana Mutt by the Baroda Darbar to the Gadi of Sankaracharya of Dwarka.

Bengal Moslem League's Protest.

CALCUTTA, June 26.

At an emergency meeting of the Bengal Moslem League after protesting against the Madras Government order internment Mrs. Besant, the following resolution was adopted:—That by way of effective protest against the action of the Madras Government the League urges upon those members of the League who have not yet joined the Home Rule League to do so forthwith and also requests all elected members of the Imperial and the Provincial Legislative Councils to resign their seats in those councils in a body.

Bombay

S. S. "Mongolia" Sinks off Bombay.

Result of Striking a Mine.
Passengers Rescued: Mails Lost.

SIMLA, June 25.

It is announced that the "S. S. Mongolia" carrying mails from London, up to London date of 31st May, sank off Bombay at noon on Saturday, the 23rd June, as the result of striking a mine. Full details have not yet been received, but boats containing passengers and crew have arrived at Bombay and its vicinity. The mails are reported to have been lost.

No Improvement in the G. O.

M's. Condition.

BOMBAY, June 25.

There is no improvement in the condition of Mr. Dadabhai Naoroji to-day. He is continuing in the same critical condition.

5000 Workers Strike

In the G. I. P. Workshop.

BOMBAY, June 25.

Five thousand workmen of carriage and waggon workshops of the Great Indian Peninsular Railway situated at Matunga and Parel struck work this afternoon and came to the company's head office at the Victoria Terminus to lay their complaints before the Agent of the Railway. Their grievances are of usual character complaining of the imposition of heavy fines, restriction in free passes for travelling on leave, dismissal in case of overstaying leave, supersession by outsiders and the demand of special war allowance. The Agent ordered them to return to their work to-morrow when a reply will be given to their complaints.

Election to the Corporation.

Suggested Modification in Representation.

BOMBAY, June 26.

At a meeting of the Bombay Municipal Corporation held on Monday further consideration was given to Dr. Sukhia's proposal as modified. At the suggestion of the Hon'ble Sir Ibrahim Rahimtullah regarding revision of proportion of representation of various interests on the corporation Dr. Sukhia's resolution originally proposed that the Elections Committee of the corporation be requested to draw up a representation to be placed before the corporation within three months for submission to the Government requesting them to amend at an early date the Bombay Municipal Act so as to grant the corporation the privilege of having all or at least four fifths of their members elected by the ratepayers and to do away with separate election. The proposition as modified by Sir Ibrahim's suggestion read as follows: That the subject matter of Dr. Sukhia's proposition be referred to a committee for consideration in consultation with the commissioner and for report within three months regarding the question of improvement in law and procedure of municipal elections, and constitution of the corporation. There was a full dress debate on the question. Mr. Phiroze Sethna pointed out that the question of franchise was already before their committee and he moved an amendment that a committee to expedite their report which might embrace various points under discussion. He acknowledged the necessity of rearranging seats so as to secure a wider representation by election. Mr. Cowasji Jehangir moved another amendment which was in effect the same as Dr. Sukhia's resolution in its original form. After a debate lasting over two hours the corporation adopted Dr. Sukhia's modified proposition.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon this evening performed the opening ceremony of the King Edward Memorial Hospital and Sardar Moodliar Dispensary, two buildings forming part of the same institution Rastias Peth, Poona city.

United Provinces

Landharpur Asbadi Fair.

A Government Warning.

NAGPUR, June 25.

The following Press communique has been issued by the C. P. Government for the benefit of the pilgrims intending to proceed to Pandharpur Asbadi Fair at the end of June and the beginning of July:—The Great Indian Peninsular Railway cannot, without interfering with the essential goods traffic consisting almost entirely of stores required for the war, arrange for additional passenger or special trains for the pilgrims proceeding to or from that Fair. Intending pilgrims are, therefore, warned not to undertake the journey, as it will be impossible to issue tickets to them.

South India

The Madras Internments.

A Great Lucknow Protest Meeting.

LUCKNOW, June 25.

A mass meeting of the citizens of Lucknow to protest against the order of internment passed by the Madras Government against Mrs. Besant, Messrs. Arundale and Wadia was held at Rifah-i-Am Association grounds last evening. More than five thousand people attended. Many people in several parts of the city had closed their shops in order to join the protest meeting and the meeting was a representative one. Several people from the mufassil districts of Oudh also came for the meeting. Babu Basudeo Lal, Advocate, proposed the election of the Hon'ble Pandit Jagat Narayan to the chair. Babu Ram Chandra, Advocate, seconded the motion. The chairman in the course of his address said that it was their duty that they should express their feelings of deep gratitude for those who had worked for them.

An Attack on the Congress.

The attack on the person of Mrs. Annie Besant and her co-workers, as treated, as a clear attack on their agitation for Self-Government or Home Rule as declared at the last session of the Congress and the Muslim League. He then pointed out that the internment order passed against Mrs. Besant and her colleagues was a most unjust application of the Defence of India Act, an act which had been passed for occasions of emergency of a military character to enable the Government to carry on effectively the prosecution of the war. He could hardly dream that the act would be applied to those who were engaged in domestic political agitation. He said that it was most painful to observe that the British Government which was fighting for the cause of justice, liberty and freedom and was undergoing such a tremendous sacrifice in men and money for the realization of that cause should have acted in that way so far as India was concerned.

Let Government Declare its Policy.

If the Government did not want agitation at this juncture the remedy was in its own hands. It should immediately declare not only its policy but also the reforms it was willing to concede just after the war. He then reminded the audience of the difficulty of the situation and told them not to despair but to rely on the sense of justice of the British democracy which was the final arbiter of the destiny of India. He concluded by calling upon them not to use violent methods or language whether from the press or from the platform, and said that they should have firm faith in the righteousness of their cause, should persevere in their agitation on constitutional lines and be ready to make every sacrifice needed for the cause of their country on a critical occasion like this.

The First Resolution.

The first resolution was then moved by the Hon'ble Mirza Samiullah Beg, which ran as follows:—Resolved that this meeting of the citizens of Lucknow enters its most emphatic protest against the action of the Government of Madras in internment Mrs. Annie Besant, Mr. G. S. Arundale and Mr. B. P. Wadia and in fettering their liberties by unfair and arbitrary application of the Defence of India Act and places on record its deep sense of concern and alarm at the policy of the Government enunciated in the speeches of Sir Michael O'Dwyer and Lord Pentland and confirmed by the measures of repression against the constitutional activity for the attainment of Self-Government within the Empire, thus causing dissatisfaction and resentment throughout the country. This meeting is further of opinion that in the best interest of the Empire the Government should restore the liberty of those who have been so unjustly interned and disavow the policy that has caused such widespread discontent.

It was seconded by Mr. A. P. Sen. After having been supported by Babu Hari Kishen Dhaon, Pandit Kishen Prasad Kaul, Mr. Ranga Iyer and Mr. Azha Ali, it was passed unanimously.

Exhortation to Join Home Rule Leagues.

The second resolution ran as follows:—Resolved that this meeting of the citizens of Lucknow declares its firm adherence to the cause of Self-Government or Home Rule for India and affirms its unshaken determination to work for that cause by constitutional methods on the lines drawn by the Indian National Congress and the All-India Muslim League in their sessions held in this city in December 1916 and exhorts the people to join the Home Rule League and other organisations meant for carrying out the above object.

The resolution was moved by the Hon'ble Raja Sir Ali Mohamed Khan Bahadur of Mahmudabad. The Hon'ble Raja Sahib said that none of the members of the Imperial Council who voted for the passing of the Defence of India Act had ever thought when they gave it their support that it would be so misapplied. He then referred to the unanimous desire on the part of his countrymen for an equal treatment with the other parts of the Empire and in claiming Self-Government or Home Rule or Swaraj whatever might be the name by which

they might like to call it, they were only working for the attainment of that ideal and if the Government wanted to thwart or obstruct the agitation by such a measure it was, he would point out, entirely mistaken. Even all the leaders of the country, nay all his countrymen, might be interned, but they would not deter from their course of action which they had prescribed for themselves to attain their goal. The resolution was seconded by the Hon'ble Pandit Gokaran Nath Misra. The resolution having been supported by Mr. Yusuf Hussain Khan, Mr. Gulam Hussain and Dr. Naziruddin Hassan was passed unanimously.

Vande Mataram.

Before putting the resolution to the vote the chairman, explained to the whole audience its importance and then called upon them to express their consent or otherwise about the motion. The resolution was passed amidst loud cheers and cries of Vande Mataram.

Sympathy with the Illustrious Three.

The third resolution was moved by Rai Bahadur D. M. N. Ohdedar. It ran as follows:—Resolved that the citizens of Lucknow convey their deep sympathy to Mrs. Annie Besant, Mr. G. S. Arundale, and Mr. B. P. Wadia in the troubles which they are suffering for the cause of India and declare their undiminished confidence in them and express their admiration for their self-sacrificing and patriotic labours for the uplift of the Indian nation.

The resolution having been seconded by Nawab Sadiq Ali Khan and supported by Pandit Brij Narain Chakbast Mr. Mumtaz Hussain and Babu Ajit Prasad, was carried unanimously.

Communicating the Resolutions to the

Authorities.

The fourth resolution authorizing the Chairman of the meeting to communicate the first two resolutions by wire to His Majesty's Secretary of State for India to His Excellency the Viceroy and to the Local Government and to send copies of all the three resolutions to Mrs. Annie Besant and Messrs. Arundale and Wadia, was moved by Babu Bisheshwar Nath Srivastava and after having been seconded by Pandit Brij Nath Sharga was passed unanimously. Dr. Purshottam Das Kakkar then proposed and Mr. Dastur Byramji seconded a vote of thanks to the chair. The proceedings then terminated.

After the meeting was over more than fifty persons joined the Home Rule League including the Chairman of the meeting.

BRIEF TELEGRAMS.

The news of the death of Lady Phayre this morning at Bangalore has cast a gloom over the whole station at Ootacamund. The 9th Division office here closed for the afternoon as a mark of respect and General Sir Arthur Phayre leaves for Bangalore by the mail. Deepest sympathy is everywhere felt for Sir Arthur Phayre and the members of the family.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

Uncorrected.

PARIS, June 25.

Prominent Norwegians state that Baron von Rantenfels was a personal courier to the Kaiser, and carried bombs in his diplomatic valise, and that Germany is attempting to terrorise the Norwegians, alleging that they are provisioning the Allies.

(Associated Press.)

Two Indians to the Secretary of State's Council.

SIMLA, June 26.

The Secretary of State has appointed the Hon'ble Mr. Bhupendra Nath Basu and the Hon'ble Sir Pratapsankar Pattani, K. C. I. E. to be members of the India Council. The appointment of Sir Pratapsankar is in succession to Raja Daljit Singh who has resigned his appointment on his acceptance of the post of Chief Minister in Kashmir. By the appointment of Mr. Bhupendra Nath Basu there will be three Indian Members on the Council of the Secretary of State.

BOMBAY, June 26.

At the December meeting of the Bombay Legislative Council the Hon'ble Mr. V. J. Patel moved a resolution urging that an early beginning should be made in the direction of making elementary education free and compulsory at least within the limits of municipal districts. Most of the non-official members of the Council spoke in favour of it, but the resolution being put to vote was lost by 25 votes against 20. His Excellency the Governor remarking that it would be unfortunate if the Council endeavoured to pass a resolution which went straight in the face of the confirmed and decided opinion of the Government of India. Two months after this defeat Mr. Patel gave notice to the Secretary, Legislative Council of his intention to move for leave to introduce a bill to empower district municipalities to introduce compulsion in the system of elementary education in their charge. The Bombay Government as required by rules governing legislation in local legislative councils submitted the same bill to the Government of India. It is now understood that the Government of India have communicated their decision to the Bombay Government that they have no objection to the principle underlying the bill, which will, therefore, be introduced in the July meeting of the Bombay Legislative Council.

లోక ప సిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని దుబ్బాప్రకటనవారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు దుబ్బాప్రకటనవారి కోర్కెలనుగా బొందవచ్చును. దుబ్బాప్రకటనములకు బాధ్యతనుగానే ధాతునస్థము లగుచు వారికి వ్యవహారము బలహీనమై పరిణామమువలన దుబ్బాప్రకటనను నిరసించుచు, ఈసాలామిసిరి మురబ్బ కేరెంచినచో అట్టి దుబ్బాము లోని విశేషముల మీద నెట్లనంతయును ప్రకటించుచు చిర కాలము నుభయముగ ఉండును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతునస్థములగును, స్వప్నస్థితియు మానును, ధాతువు మూర్ఛనతో కలిసిపోవుట మానును, నిద్రయభవ మానును, బహుమాత్రస్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము కృద్ధియగును, జీర్ణి యెక్కువ యగును, చక్కని పుష్కలము మగును. సాలా మిసిరికనుకరి మిశ్రాపండు, ఇదికాబూల్, కాండహర్ తేజములతో మైదనుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈమందును విశేషముగా విశిష్టమైన సునదేశపు 4 గును నునుపుల బలము ఆతేజమున 2వసరిపికి గలను. వైమురబ్బను నేదించి నుంచి బలము పొందుటకై నాపు మందులతో చేర్చి రోయాచయబడియున్నది. 1 డబ్బాకు 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగా నుభయముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు నుభయముచును.

అనుపాపవృత్తి పాపములతో పంపబడును.
15 తులాలు డబ్బీ వెల మా. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డీ. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవెద్దులు, నెం 5, అవస్థ్యరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

వాధాపీడితులకు వరము: బవోడిక నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసరిలా

జననితాళిపు కర్తవ్యమైన జనించువాడగుటకు కీరీతునుకంటే మంచి. మరపులను, మచ్చలను గండములను వుండును. సావంతుని వనోపధిసారసరిలా గలను చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తగుబ్బకారిణి (28)

జానపదాచార్యులు గల మిచ్చుట నిస్సంలేయము, సహజమైనను మధ్యవర్తిగను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. కీరీతునుకంటే సావంతుని వనోపధిసారసరిలా ములద్దకమును కాకసంబంధమున పోవులను పోగొట్టి రక్తమును ముగ్ధియగును. కీరీతాచార్యులు గలగ జేయును. 15 రోజులవరకు మందులకు 4 డబ్బాలు బుట్టిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తికురు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144 No 2 BOMBAY.

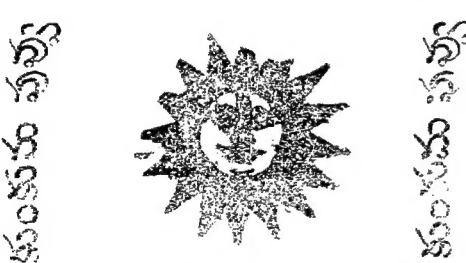
ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది తెలుగులో అపూర్వము విరచితము
వల 0-4-0-0 రోజుకే అధికము.
ఆంధ్రసత్రికాకార్యాలయము, 6 తంబులెట్టి వీధి, నుదరాను.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టకుంది రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రకటించినది. వల 0-4-0-0 రోజుకే ప్రత్యేకము.

కుంకుమపువ్వు

వైద్యమును విశ్వము నగు కుంకుమపువ్వు
మావత్తవొంటును. కొంచెము సూర్యమార్పు
గమనించును. కీరీతాచార్యులు తెలుచులగును
ఇంగ్లీషున ప్రాయశఙ్కము:—

ఎస్, నారాయణు అందు కంటెనర్
(65) 21. బామ్మలపల్లి, బొంబాయి

రామదాసు నాటకము.

(తెనుగుభాషయందు)
బల్లారి నుండు
హైదరాబాదు హైకోర్టువకీలు,
ధర్మవరము - గోపాలాచార్యులవలన
రచియింపబడినది.
వెల - ప్రతి 1-కి ఒక రూపాయ.
(అంచెకూలికాక)
ప్రతులు దొరుకు స్థలములు.
(1) ధర్మవరము గోపాలాచార్యులు వకీలు-బల్లారి.
(2) నెం॥ 64 తులసింగ పెరుమాళ్ళ కోయిలపిడి,
793 తిరువల్లి క్షేత్రం, మద్రాసు.

స్వదేశోద్యమమును పోషింపుడు!
ఆంధ్ర నిట్టింగు షాక్రీ
220, వై నాబబాదు రోడ్, మద్రాసు.

అనేక రకముల మేజీళ్లు
కలరంగులలో ఇచ్చుట
తయారు చేయబడును.
వెల అతి సరసము.
ఇండియా అంతకు
ఏదెట్లు కావలయును.
(805)

కాకభక్షణము
భరతఖండవాసుల మగు నున మార్గముల
వంశజులము; "ఆహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెత్తినవాము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా
ముగా పోష్టుచున్నాము మేమేధరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయుడు.
219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
ఆరంకనిగూ పోషకాలయం 156, బ్రాడ్వే, నుదరాను.

కీర్తిమేలైన గోపాలకృష్ణ గోకటిగారి చక్కని
రంగుల చిత్రపటము
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖమ్మం ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోష్టు బాక్సు 212, మద్రాసు.

తేలుమందు వెల సీసా - కి 0-8-0
మట్టివోట కొంచెము మంచుపోసిన బాధ మాయమగును.
బాధ నరముల వెంట వెద్దవరము
దగ్గరనుండిలాగుట ప్రారంభించును
మట్టివోటును బండ సారకుల
చేసిన బాధ తగ్గును. ఈద్రావకము
ననేకులు పరీక్షించిరి. ఇది మిగుల
ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.
అమ్మతాంజనం డిస్కో. } 109, (ఫేరీరోడ్డు, బొంబాయి,
7, తంబులెట్టి వీధి, నుదరాను.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.
శరీరమును విశదీకరించువారితో ఆత్మజిజ్ఞాస.
దయ్యముల సభాకమును గురించిన శాస్త్రీయవర్ణ
గ్రంథికర్త:— డా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ
చిన్నవైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోష్టుబాక్సు 212, మద్రాసు

అమృతాంజనము డిఫోవారి దివ్యోషధములు.

రు.అ.	రు.అ.	రు.అ.
జంతమార్గము సంస్థితములుకు ... 0-2	తామర తైలము; తామర, తీటుకు ... 0-4	మోహిని తైలము పెండుకలు పెరుగుటకు ... 0-12
జీర్ణరసాయనము మాత్రము ఆశీర్వమునకు ... 1-4	కుప్పకు తైలము డబ్బీ 1-కి ... 0-4	రోమహరి పెండుకలు ఊడుటకు ... 0-8
దంతకులహరి పండ్లములకు ... 0-8	సురభిద్రావకము సీసా 1-కి ... 1-0	ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-కి ... 1-0
వజ్రగుళికలు ధాతునస్థికి ... 1-0	కఫహరి శీతగట్టు దగ్ధులకు ... 1-4	కస్తూరిమాత్రలు పెద్దది, చుంచిన 50-కి ... 0-10
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ... 0-12	కఫహరిహర్షము. దగ్ధ, ఉబ్బసములకుడబ్బీ 1-కి 0-8	సుఖభోగి మాత్రలు ... 1-0
మూలకెండు తైలము డబ్బీ 1-కి ... 0-12	నాయువుపోట్లకు మందు ... 1-0	సుఖభోగి తైలము పుండ్రకు ... 1-0
తేలుమందు తేలుగాదు సీసా 1-కి ... 0-8	సుందరితైలము, ముఖకాంతికి ... 0-8	విశేషములకు మాత్రలు డబ్బీ 1-కి ... 0-8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ... 0-4	పసుళ్లకు తైలము శీతపసుళ్లకు ... 0-6	గ్రహణి మాత్రలు డబ్బీ 1-కి ... 0-8
కలరామాత్రలు వాంతిభోగలకు ... 0-8	కష్టమూలహరి చెవిపోటుకు ... 0-6	కరోవేషన మాత్రలు తలవోపులకు ... 0-12
గజ్జికీ తైలము గజ్జిచివలకు డబ్బీ 1-కి ... 0-8	జూలూచి మాత్రలు మలబద్ధమునకు ... 0-8	కాలినపుండ్రకు మానే సీసా 1-కి ... 0-8
కాయుక మృగము సీసా 1-కి ... 0-8	బంతువాలతారి ఎముడికలకు ... 0-8	శేగకు ద్రావకము సీసా 1-కి ... 1-0
కలకు నుండు సీసా 1-కి ... 0-4	గుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు ... 1-0	తాంబూలమాత్రలు, సువాసన గావించును 50-కి 0-8

పోస్టు ఖర్చులు చేయ. అమృతాంజనము డిఫో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.